

VEČERNIK

POŠTINA PLACANA V GOTOVINI

Leto XII.
Štev. 38

TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POSTNI CEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, četrtek 16. februarja 1939

NAROČNINA NA MESEČ:
Prejemna v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din. tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Oborožitve Anglosaksov

Na grožnje totalitarnih držav sta odgovorili Velika Britanija in Amerika z oborožitvijo, kakršne ne pozna vsa dosedanja človeška zgodovina — Velika Britanija je zopet tista nepremagljiva sila, brez katere ni mogoča nobena mednarodna politika

LONDON, 16. februarja. Oboroževanje Velike Britanije in Združenih držav Severne Amerike je danes, po izidu Bele knjige, predmet vsega javnega zanimanja. To oboroževanje je tako ogromno, da presega vse meje dosedanjih oborožitvenih predstav. Velika Britanija je odgovorila na ogrožanje svoje varnosti, varnosti njenih zaveznikov in prijateljev ter svetovnega miru z vso svojo ogromno težo moči in postala zopet tista nepremagljiva sila, brez katere se v mednarodni evropski in svetovni politiki ne bo moglo nič odločiti.

BAJNE MILIJARDE

LONDON, 16. februarja. Včeraj je izšla angleška vlada napovedano Belo knjigo o dosedanih, sedanjih in bodočih oborožitvah. Prihodnji ponedeljek in torek bo na podlagi njenih podatkov v spodnji zbornici velika debata o obrambi velikobritanskega imperija. Bela knjiga govori o ogromnem oboroževalnem programu za razdobje petih let: 1937—1942. Doslej je bila v prvih treh letih izdana za oborožitve vsota 1170 milijonov funtov, ali 304 milijarde dinarjev. Do 1. 1942. je predviden še nadaljnji izdatkec 1373 milijonov funtov, ali 357 milijard dinarjev. Celokupna oborožitev bo stala tako 661 milijard dinarjev. Celotna prvotno za letos določena vsota 400 milijonov funtov, ali 104 milijard dinarjev se je pa sedaj povečala na 800 milijonov, ali 208 milijard dinarjev. Doslej je bilo od tega uporabljenih že 200 milijonov funtov, ali 52 milijard dinarjev.

OBOROŽEVANJE V ZRAKU

Angleška vlada naglašja, da so bile začete težave ogromnega oboroževalnega programa že srečno premagane in da stara oborožitvena veleindustrija v zvezi z na novo ustanovljeno že brezhibno deluje. Tovarne že zapuščajo prvi veletoki vseh vrst orožja. Letalski minister Kingsley Wood je n. pr. že v skrbih zaradi števila letalskega osebja in je izdal včeraj nov apel na mlade ljudi, naj se v še večjem številu kakor doslej javijo v letalstvo. Pričakuje se, da bo angleško vojno letalstvo v kratkem daleč najmočnejše in najpopolnejše organizirano na vsem svetu.

OBOROŽITEV NA MORJU

Prav tako pa postaja tudi angleško vojno brodogradništvo tako ogromna sila, da je nobena država na svetu ne more prebiti. Določeno je, da se samo tekome letošnjega leta zgradijo dva superdreadnoughta, 7 dreadnoughtov, eden nasledec letal, dve flotilji rušilcev, štiri flotilje minonoscev in podmornic ter 45 zaščitnih ladij. Za protiletalsko obrambo je določenih samo za letos 42 milijonov funtov, ali 11 milijard dinarjev, 9 milijonov funtov je določenih za funkcioniranje organizacije v primeru izbruhov vojne, 5 milijonov pa za vskladitvenje hrane. Samo za nova vojna letala je določenih 200 milijonov funtov, ali 52 milijard dinarjev (pet letnih proračunov Jugoslavije, op. ur.).

SAMO IZ SKRBI ZA OBRAMBO

Pri vsem tem strahovitim oboroževanju, kakršnega dosedanja človeška zgodovina še ni poznala, pa poudarja angleška vlada, da nima nikakih napadalnih namenov ter obžaluje, da je moral angleški narod sprejeti nase tako ogromna bremena. Toda Anglija se na svoji oboroževalni poti ne da več ustaviti, kajti orožje, ki se kupje, potrebuje za lastno obrambo in za izpolnitev prevzetih dolžnosti nasproti svojim zaveznikom in prijateljem.

OBOROŽITVENA POSOJILA

LONDON, 16. febr. Včeraj je finančni

minister sir, John Simon v angleškem parlamentu napovedal velikansko povečanje oborožitvenega programa. V najbližji bodočnosti bodo znašali izdatki, ki so bili prvotno določeni na 104 milijarde dinarjev, 208 milijard dinarjev, torej se bodo podvojili. Za četrtino te vsote, t. j. okoli 50 milijard din, je bilo že najeto posojilo, za ostale tri četrtine, t. j. za preko 150 milijard din, bo treba najeti novo posojilo. Samo za tekoče leto je že bilo določenih izdatkov za 151 milijard din, kar znaša dvakrat več kot za lansko leto. Kako je bilo treba naknadno povišati ta gigantski proračun, izhaja iz dejstva, da je bilo predvideno 1. 1937. na izdatkih 400 milijard din za ves proračun Velike Britanije do 1. 1942., samo v prvih treh letih pa je bilo že izdatih 312 milijard din.

OBOROŽEVANJE ZDRUŽENIH DRŽAV

WASHINGTON, 16. februarja. Včeraj

je kongres Združenih držav Severne Amerike z ogromno večino 365 proti 15 glasovom sprejel po prezidentu Rooseveltu predlagani redni oborožitveni proračun v višini 552 milijonov dolarjev, ali 25 milijard dinarjev ter naknadni oborožitveni proračun 375 milijonov dolarjev, ali 17 milijard dinarjev, skupno torej 42 milijard dinarjev. Obenem je bil tudi sprejet Rooseveltov predlog, da se razširi in še bolj utrdi Panamski prekop. Predlog opozicije, naj se vsako leto zgradi samo po 1000 letal, je bil zavrnjen s 183 proti 136 glasovom. Oba po kongresu sprejeta proračuna prideta še pred senat, kjer pa ne bosta doživela nobenih sprememb.

BRAZILIJA IN USA

WASHINGTON, 16. februarja. Brazilski zunanji minister Aranha, ki se mudi na obisku pri prezidentu Rooseveltu, je včeraj izjavil poročevalcem listov, da se bo s pomočjo razpisov velikega posojila in ob aktivni podpori vlade USA ustanovila ameriško-brazilsko družba, ki bo imela namen, izrabljati brazilška naravna bogastva, v prvi vrsti mangan in železo, kar USA nujno potrebuje. V zameno za to pa bo Brazilija krila v USA svoje oboroževalne potrebe.

Vzroki madžarske krize

MADZARI SO SE UPRLI PROTIZIDOVSKI POLITIKI, TENDENCAM TOTALITARIZMA IN VTIKANJU NEMCIJE V MADZARSKO NOTRANJE ZADEVE.

BUDIMPEŠTA, 16. februarja. Odstop vlade ministrskega predsednika Imredyja je nastek odporu, ki se je pojavil proti njemu ne samo v opoziciji, ampak tudi v samih vladnih vrstah: 1. zaradi njegove protizidovske politike; 2. zaradi totalitarnih tendenc; 3. zaradi agrarne reforme; 4. zaradi stališča do nemške manjšine in 5. zaradi zunanje politike. Madžarski tradicionalisti, ki so še vedno najmočnejši politični element, so vstali proti temu, da bi Madžarska po vzorcu od zunaj in na pritisk od zunaj pričela nastopati proti Zidom, ki so bili vedno najbolj patriotičen element. Prav tako se upirajo vsaki nameri, da bi se odpravil tradicionalni madžarski parlamentarizem in uvedel kakršnekoli totalitarizem. Plemstvo, ki ima ogromno moč, bo branilo do skrajnosti svojo vlepeseost pred načrti agrarne reforme. Velik vihar nezadovoljstva pa je vzbudil zlasti Imredyjev pristevak na iz Nemčije diktrirane zahteve glede izjemnih pravic in

položaja Nemcev na Madžarskem, ki bi postal po njih poseben organizem v tuji suvereni državi. Ves madžarski narod vseh straj se je proti temu uprl in postavil na stališče, da si Madžarska ne dovolj nobenega diktata od zunaj v notranjih zadevah. V zvezi s tem je nastal tudi splošen odpor proti Nemčiji in Imredyjevi v to stran usmerjeni zunanji politiki. Vse to je v zvezi z odmiranjem, da je bila ena Imredyjevih prednic židinja, zrušilo sedanjo vlado. Mandat za sestavo nove je prejel grof Teleki, ki je pa zadel na precejšnje težkoče in svoje misije še ni izvršil. Padec Imredyjeve vlade je povzročil v Nemčiji veliko nezadovoljstvo in v tisku tudi že prve odkrite napade na Madžarsko.

BUDIMPEŠTA, 16. februarja. Misija grofa Telekija bo po vsej verjetnosti propadla. Regent Horthy nadaljuje zato konzultacije in je sprejel danes tudi Kereszties-Fischerja.

Boj za novega papeža

AMERISKI KARDINALI BODO NASTOPILI PROTI IZVOLTVI ITALIJANA ZA NASLEDNIKA PAPEŽA PIJA XI.

RIM, 16. februarja. Sedanji konklave (volitev novega papeža) bo eden najpomembnejših v zgodovini rimsko-katoliške cerkve. V kardinalskem kolegiju bodo italijanska doktrina, po kateri more samo Italijan postati papež, pobijali zlasti vsi ameriški kardinali. Vendar obstaja velika verjetnost, da bo nazadnje vendar izvoljen za novega papeža eden izmed italijanskih kardinalov, ker se tudi zaradi sestave kardinalskega kolegija vsaka druga rešitev skoraj popolnoma nemogoča. Ameriška antiteza opozarja zlasti na nesorazmerje, da ima 45 milijonov Italijanov nič manj ko 35 kardinalov, dočim ima 20 milijonov severoameriških katoličanov samo 3, nad

40 milijonov katoliških Francozov samo 6 in nad 13 milijonov angleških katoličanov je 3 (vsi jugoslovanski milijoni katolikov pa sploh nobenega; op. ur.)

Anglija odgodila priznanje Franca

LONDON, 16. februarja. Včeraj se je sošla angleška vlada k seji, na kateri je razpravljala o vprašanju priznanja vlade generala Franca. Prevladalo je mnenje, da je treba še počakati, dokler ne bo definitivno prenehala italijanska intervencija v nacionalistični Španiji. Po seji je odšel Chamberlain poročat kralju.

Zapiski

Béla Imrédy

Včeraj je madžarski ministrski predsednik Béla pl. Imrédy s svojo celokupno vlado odstopil, da se umakne pred porazom, ki mu je grozil celo v

lastnih vrstah tako v parlamentu kakor v senatu. Imrédy je postal predsednik madžarske vlade po Gömbösu in Darányiu in za časa njegovega predsednikovanja so se skoraj periodično pojavljali glasovi, da pripravljata totalitarni režim. Zaradi tega pri parlamentarno usmerjenih politikih in skupinah ni bil priljubljen, še manj pa pri ekstremnih, fašistično usmerjenih nacionalistih, katerim ni dopustil svobode akcije, kakor so si je želeli. Njegov položaj se tudi po velikem uspehu, ko je Madžarska po dunajski razsodbi dobila obrobne dele Slovaške in Karpatske Ukrajine, ni izboljšal, ampak prej še poslabšal. Ekstremisti so zahtevali več in zamerali Imrédyju, zakaj ni enostavno vojaško zasedel vse Slovaške in Ukrajine. Tedaj je bil Imrédy pravič prisiljen odstopiti, toda regent Horthy je s svojo avtoriteto še za nekaj tednov podaljšal njegov režim. Sedaj ga je zrušil protizidovski zakon, s katerim niso zadovoljni ne zmerni ne ekstremisti in malo verjetno je, da bi v doglednem času zopet postal predsednik vlade.

Schacht ima čas

Dr. Schacht premissuje o tem, da bi napisal svoj življenjski spis. Na ta način bi izkoristil prost čas, ki ga ima na pretek, odkar je bil odpuščen s svojih mest v Reichsbanki in gospodarskem ministristvu.

„Kdor poje o vojni, ima v žepu mir“

Na proslavi 30. obletnice futurističnega gibanja je spravil vodja futuristov Marinetti svoje poslušalce v velikansko navdušenje, ko je proslavljal Mussolinija kot »anžela varuha Italije in pesnika oborožene sile«. Ko so ga pozneje vprašali, kaj je mislil z izrazom »pesnik oborožene sile«, je odgovoril: »Vojna je edino higiensko sredstvo na svetu za dovršitev in utrditve Mussolinijevega imperija. Kdor poje o vojni, ima v žepu mir in dokazuje s tem, da ga ljubi. Kdor pa govori o miru, mora nositi prekleto impotentnega življenja in smrti. Zahtevamo italijanizacijo Sredozemskega morja!«

Slovansko novopoganstvo

Zadnje čase se je začelo na Poljskem močno uveljavljati novopogansko gibanje. Več skupin je poleg ultranacionalističnih gesel nadelo nalogo, širiti novopogansko misel, kult raznih božanstev in staroslovanske obrede. Najbolj znana in najvplivnejša je skupina »Zadruga«, ki jo je ustanovila Enota ideologov novega poganstva. Ta skupina izdaja tudi svoj mesečnik, čigar vsaka številka je polna napadov na krščanstvo, roganja dogmam in hierarhiji rim. kat. cerkve. Zanimivo je, da cenzura vse pojave presoja precej strpno. O zadnjem božiču je ta skupina privkral nastopila javno z številnimi obredi, temelječimi na staroslovanski tradiciji. — Druga skupina je »Krakas«, ki jo je osnoval znan kipar Stanislaw Szukalski. Tretjo novopogansko ednico pa tvorijo komunisti, ki na ta način širijo svoja politična in socialna gesla. To pogansko gibanje ima velik uspeh zlasti po vaseh. Lvovski nadškof je izdal pastirski list, v katerem zlasti obžaluje, da se stara vera Slovanov širi zlasti med kmeti.

Maribor, 16. januarja.

V naši javnosti se posebno zadnje čase mnogo razpravlja o čezmernem izseljevanju, o beli kugi, ki jo zanašajo izseljenci celo v kraje, nekdanj sloveče po visokem številu rojstev, o propadanju družinskega življenja, o zamaranju ljudi. Čuvajci ljudske morale težijo, da tuja nemoralnost vdira v slovenske kmečke domove, v nekdanj verna preprosta srca. Ljudje pa beže v tujino. Vse ceste severnozgodne Slovenije so polne mož in žena: dolge procesije romajo na posredovalne dela. Oče gre v Nemčijo, mati v Francijo, starejši otroci ravno tako, mlajše čuvajo stari starši ali bogve kdo. Bežijo kmečki proletarci brez ali s premalo zemlje, beži že tudi gruntar, ki je nekdanj s prezirno gledal na dninarja. Vsak dan nevarneja postaja ta rana na našem narodnem telesu.

Kje je konec tega preseljevanja? Kako preusmeriti tok temu nomadskemu življenju, ki danes krvavi za tuje bogastvo, da bo dvignilo našo narodno blaginjo in postalo rezerva sil za velike naloge, ki jih bomo morali rešiti v bodočnosti?

Da bi rešil Slovence bele kuge in ohranil skupnost slovenskih družin, je zaklical te dni neki katoliški tednik: »Kolonijo potrebujemo!« Slovenske družine morajo dobiti možnost skupne in stalne naselitve! Ni nam razodel, kje naj dobimo Slovenci svojo kolonijo. Afrško sonce je še za druge prevročje. Ali naj koloniziramo Macedonijo, doživimo novo Westfalijo? Ali je še kje na svetu dežela, kjer niso robotali slovenski Hlapci Jerneji in od koder jih niso vrnilo zmognani v oskrbo domovine ali jih niso zagrnilo valovi potujočevanja? Pri letnem prirastku 7% odhaja v tujino letno 6% naše krvi. Ali naj do izkrvavitve gnojimo tujcem polja, da bo bogatejša njih žetev?

Več kot dve tretjini Slovencev se preživlja samo deloma ali celo popolnoma izven lastne grude. V najboljši poljedelskem predelu Slovenije (Prekmurje) izkazuje statistika 79,9% posestev pod 5 ha. Toda statistike pravijo tudi, da imajo polovico najboljših slovenske grude v rokah posestnikov nad 20 ha, da ima 55 veleposestnikov, večinoma tujih fevdalcev, še enkrat toliko zemlje kot 51.000 slovenskih bajtarjev. Na 64% površine v državi in 8% prebivalstva plačamo 14% davkov. Leta 1935 je plačal Slovenec povprečno letno 1056 din. v ostalih pokrajnah države 580 din (Möderndorfer). 69,51% Jeruzalemskih gorici imajo lastniki izven gorice, najlepše tujci (Kerenčič).

Naša industrija propada v korist južni. Slovenski delavci se morajo seliti na jug z življenjskim standardom, ki pomeni zanje telesno in duševno propadanje. Naša rudna bogastva ostajajo neizrabljena. Isto je z našimi vodnimi silami. Zamerni prometa sredstva kljub najugodnejši legi našega ozemlja hromijo naše nar. gospodarstvo. Na podlagi nekdanje konfunktive zgrajen sistem neposrednih davkov in politika posrednih davščin so zadali nerentabilnim kmečkim obratom odločen udarec.

Ali ni že iz navedenih podatkov vsakemu Slovencu jasno, kje so slovenske kolonije? Ni samo ena, ki bi nekaj časa živovarila v stalni nevarnosti, da jo zagnje valovi potujočevanja. Nešteto jih je. Omogočajo nam, da tudi pri delni osvoboditvi našega narodnega ozemlja prehranimo vse člane naše svobodne narodne skupnosti. Gradili jih bomo s sredstvi popolne finančne samouprave, z uporabo vsakoltnega previška, ki ga danes naša skupnost plačuje, a ne dobi po pravični meri povrnjenega. Tu je vir za izgraditev resnične in popolne nacionalizacije slovenske zemlje.

Samo po tej poti bomo zbrali zadostno rezervo svojih narodnih sil, da bomo v bodočnosti sposobni, organizirati široko in popolnoma svobodno narodno gospodarstvo in politično življenje, z naravnim izhodom na morje, s poščevanjem in trditvijo mnogih svetovnih poti, da bomo izvedli rekolonizacijo po tujcu nasilno in načrtno kolonizirano slovenske grude.

Takrat bo naš narod tudi najvarnejši pred nevarnostjo bele kuge in slovenske družine pred propadjo. —16.

Usodna Francova napaka

S POSEBNO ODREDBO JE ODPRAVIL VSE KATALONKE NARODNE PRAVICE IN CELO KATALONSKI JEZIK. NEZADOVOLJSTVO MED KATALONCI.

BARCELONA, 16. februarja. General Franco je ukinil vse svoboščine, ki so si jih Katalonci kot posebna narodna individualnost priborili v stoletja trajajočih bojih s španskim centralizmom in asimilacijskimi prizadevanji. Včeraj je izdala Francova vlada celo popolnoma nepričakovano odredbo, s katero se ukinja katalonščina kot drugi državni jezik. Po tej naredbi je postala špansčina edini državni, uradni in učni jezik tudi v Kataloniji.

Ta odredba je vzbudila silno nezadovoljstvo tudi pri tistih Kataloncih, ki so doslej simpatizirali z nacionalisti. To nezadovoljstvo se opaža kljub strogemu režimu Franca in v Barceloni se naglašajo, da se katalonški narod nikoli ne bo dal pošpaniti in bo začel boj za svoje osnovne pravice na novo ob prvi ugodni priložnosti. Splošno se pa tudi sodelo, da je napravil general Franco s tem velikim, morda celo usodno napako.

Težkoče belgijske krize

PIERLOT BI MOGEL SESTAVITI SAM O KATOLIŠKO-SOCIALISTIČNO VLADE — NENADNA SMRT PREDZADNJEGA MANDATARJA JASPARJA

BRUSELJ, 16. februarja. Avala. Mandatar krome, katoliški voditelj Pierlot, je zadel pri svojih poizkusih za sestavo nove belgijske vlade na resne težkoče v liberalnem taboru. Dva za vstop v vlado v pošteve prihajajoča liberalca sta mu stavila kot pogoj za sodelovanje imenovanje posebnega častnega sodišča, ki naj bi razpravljalo o flamskem akademiku prof. Martensu. Te zahteve Pierlot ni mogel sprejeti. Pierlot je odšel h kraju

in mu sporočil, da mu je mogoče sestaviti samo vlado iz katolikov in socialistov. Bivši ministri predsednik Spaak je izjavil Pierlotu, da je pripravljen prevzeti v njegovi vladi zunanje ministristvo.

BRUSELJ, 16. februarja. Znani katoliški politik Henry Jaspar, ki je še pred par dnevi imel mandat za sestavo nove vlade, je včeraj nenadoma zbolel in po brezuspešni operaciji zvečer umrl.

Napetost med Rusin in Japonci

JAPONSKA GROZI S PREKINITVIJO DIPLOMATSKIH ODNOSAJEV S SOVJETSKO RUSIJO ZARADI RIBOLOVA V RUSKIH VODAH

TOKIO, 16. februarja. Na poučenem mestu zatrjujejo, da namerava japonska vlada v dolednem času prekiniti diplomatske stike s sovjetsko Rusijo, ako ta ne reši v japonskem smislu vprašanja ribištva ob obalah vzhodne Sibirije. To se bo zgodilo najbrže ob začetku nove ribiške sezone meseca aprila. Ako Rusija ne bo popustila, bo Japonska sčutila svoje ribištvo za bojnim ladjami. Tu prevladuje prepričanje, da v Moskvi spriču sedanje položaja ne bodo riskirali vojne z Japonci. Položaj pa je močno napet tudi zaradi zadnjih spopadov na sovjetsko-mandžurski meji. Vprašanje ribolova je za Japonsko velikega gospodarskega in socialnega pomena, ker se hranijo z ri-

bami milijoni japonskega prebivalstva, ki mu zaradi preobjudenosti primanjkuje druge hrane. Prva pogodba v tej zadevi je bila sklenjena med Japonci in Rusi l. 1875. Z njo je Rusija dovolila Japoncem ribolov ob vseh obalah ruske posesti na vzhodu do Beringove ožine. Po rusko-japonski vojni je Rusija l. 1905. japonske ribiške pravice obnovila. L. 1907. je bila sklenjena posebna zadavna konvencija, l. 1928. je bila obnovljena, l. 1936. je potekla in je bil uveden do 31. decembra lani provizorij, ki se z ruske strani še ni podaljšal. V Tokiu mislijo, da je to ruski odgovor na sklenitev protikomunističnega pakta med Japonsko, Nemčijo in Italijo.

Poljska in problem kolonij

PREOBLJUDENA POLJSKA MORA DOBITI KOLONIJE, POSTATI POMORSKA SILA IN IZNEBITI SE MORA ZIDOV, KI ODJEDAJO POLJAKOM KRUH

VARŠAVA, 16. februarja. V Gdini je bila te dni krščena nova poljska križarka „Orel“. Ob tej priložnosti je imel general Soskowski govor, v katerem je dejal, da čakajo Poljsko v mednarodni politiki velike naloge. Poljska je država, kateri manjka mnoge važne surovine, ki je preobjudena in potrebuje eksistence zlasti za naglo naraščajoče kmečko prebivalstvo. Poljska potrebuje zato kolonije in mora kot veselila postati tudi pomorska sila. Zato bo pospešila izgradnjo svoje bojne mornarice. Ze letos bo dovršena v Gdini nova ladjedelnica, ki bo pomembna osamosvojitve Poljske od tujine. Za izgradnjo mornarice bo v kratkem razpisano večje notranje posojilo. O

teh vprašanjih je pa razpravljati te dni tudi poljski sejm. Razni govorniki so zelo naglašali nujnost akcije za kolonije in se dotaknili s tem v zvezi tudi židovskega vprašanja. Kolonialne velešile uporabljajo svojo prekomorsko posest še vedno le kot eksploatacijsko področje, v resnici pa more biti sedaj edini smisel kolonij naseljevanje evropskega prebivalstva v njih. Te velešile morajo končno tudi že videti, da je treba dati židom prostora v kolonijah, s čimer se bo preobjudena Evropa iznebila teh tujih gostov. Protisemitske so zato v resnici liste države, ki so lastnice ogromnih neobjudenih kolonij, pa zapirajo vseeno njihove meje pred židovskimi emigranti.

Gibanje čeških fašistov

V ZADNJIH TEDNIH SO SE PRICELI MNOŽITI FASISTIČNI IZGREDI PROTI ZIDOM, ZATO JE VLADA MOČNO OMEJILA ZBOROVALNO SVOBODO.

PRAGA, 16. februarja. Pretekli teden je izdala vlada ostre odredbe o omejitvi zborovalne svobode. Za vsa javna zborovanja in zlasti za vse manifestacije je treba imeti posebno dovoljenje pristojnih oblasti. Te odredbe so bile izdane v prvi vrsti zato, da se prepreči izgredi Gajdovih čeških fašistov, ki so se pričeli zadnje tedne zelo živahno gibati in njihovo število posebno med mladino naglo naraščati. Češki fašisti so pričeli organizirati posebno izgrede proti Židom in vlada je bila pred nekaj dnevi obveščena, da pripravljajo fašisti proti njim pogrome večjega obsega. Zanimivo pri tem je, da so se akcije fašistov udeleževali v zadnjem času tudi člani mladinskih organizacij vladne

narodne stranke. Tako so ti ukrepi proti zborovalni svobodi zadeli tudi te.

ČESKO OROŽJE ZA AVSTRALIJO.

PRAGA, 16. febr. Reuter: Češkoslovaški tvornice orožja so sklenile veliko dobavno pogodbo z avstralsko vlado. Po tej pogodbi bo Češkoslovaška dobavljala avstralski vladi specialne strojnice, ki so veliko boljše od slavnih Brenovih strojnice.

SVICARSKO PRIZNANJE FRANCA.

BRUGOS, 16. febr. Svicarska vlada je sklenila, da prekine vse zveze z republikansko špansko vlado in prizna kot edino predstavnico Španije le vlado generala Franca v Burgosu.

Spor med Azano in Negrinom

PARIZ, 16. febr. Avala. S prihodom republikanskega španskega zunanlega ministra Alvezra del Vaya v Pariz, kjer je imel na španskem poslaništvu dolgo posvetovanje z državnim prezidentom Azano, spor med predsednikom vlade dr. Negrinom in prezidentom Azano še ni bil poravnani. Spor obstaja v tem, da stoji Azano na stališču, da bi bil vsak nadaljnji odpor proti Francu brezuspešen, do čim trdi Negrin, da bi se z naporom vseh sil v osrednji Španiji še dal doseči uspeh. Azana je baje že zagrozil z odstopom, ako Negrin ne odobri njegovega stališča. Pogajanja se pa še nadaljujejo in bodo za nadaljnji razvoj odločilne važnosti.

Angleški palestinski načrt

LONDON, 16. februarja. Britanska delegacija na palestinski konferenci bo predložila židovski in arabski svoj poseben načrt za rešitev palestinskega vprašanja. Po tem načrtu naj bi se: 1. Palestina razdelila v arabski in židovski del; 2. v židovskem delu bi se določila stalna letna kvota za priseljevanje Židov in odkup arabskih zemljišč; 3. v arabskem delu se prepove priseljevanje Židov in nakup nepremičnin; 4. priseljevanje Židov se ne omeji samo iz političnih, ampak tudi iz gospodarskih razlogov; 5. ustanovitev popolnoma samostojne arabske države v Palestini ni mogoča; 6. ustanovi se skupni parlament, v katerem bodo imeli Arabi večino nad Židi. Ako ti predlogi ne bi bili sprejeti, jih bo Anglija vsiffla.

Moč italjanskih čet v Libiji

LONDON, 16. febr. Državni podtanim za zunanje zadeve Buttler je včeraj izjavil v parlamentu, da se je pri zadnjem obisku veleposlanik lord Perth informiral pri grofju Ciano o moči italjanskih bojnih sil v Libiji in če je njihovo število v skladu z določili angleško-italjanskega sporazuma. Ciano je izjavil, da je imela Italija lani v Libiji 70.000 vojakov, ki so se pa letos znižali za 32.000. Vendar je priznal, da se je sedaj število znova zvišalo, kar pa je le odgovor na zvišanje števila francoskih čet v Tuniziji. Italija je pripravljena zopet odpočitati del svoje vojske iz Libije, ako stori Francija isto v Tuniziji.

NEMSKA MANJŠINA NA MADŽARSKEM

BUDIMPEŠTA, 16. februarja. Vodstvo nemške narodne manjšine na Madžarskem, ki mu stoji na čelu dr. Basch, je izvedlo zasebno štetje Nemcev in izdalo poročilo, v katerem trdi, da živi raztreseni po vsej državi 648.500 Nemcev, do čim so jih Madžari pri zadnjem ljudskem štetju naštel samo 478.000. Največ Nemcev je na madžarskem jugozagorju s središčem v Pečuju. Njihovo število znaša po tem zasebnem štetju 246.000 duš. Objava trdi, da so Nemci od l. 1920. napredovali za okoli 66.000 pripadnikov. Vsi ti Nemci pa seveda niso narodno zavedni in jih znaten del celo odklanja uvedbo nemških manjšinskih šol.

BERARD ZOPET V BURGOS

PARIZ, 16. febr. Danes je odpotoval v Burgos odposlanec francoske vlade senator Berard, da nadaljuje pogajanja z vlado generala Franca.

ŠPANSKI BEGUNCI V FRANCIJI

PARIZ, 16. febr. Po najnovejših podatkih znaša število v Francijo pribežlih španskih civilnih beguncev 340.000, vojaških pa 190.000, skupaj 530.000.

KONTROLA DELA V NEMCIJI

BERLIN, 16. febr. Včeraj je bil izdan dekret o povečanju kontrole nad delom, tako da delavci sedaj nimajo več svobode izbirati si službeno mesto. Odredba je podobna novi v sovjetski Rusiji.

SUDETSKI BEGUNCI V LONDONU.

LONDON, 16. febr. Včeraj je prispelo na Angleško iz sudetskih krajev 174 članov socialistične stranke, ki so se bili zahteli pred tem v Prago.

FRANCOSKA NAROCIJA LETAL.

PARIZ, 16. febr. Število dostej v Ameriki naročenih francoskih letal znaša 637.

Borza, Curih, 16. februarja. Devize: Beograd 10. Pariz 11.655, London 20.63, New York 440.72, Milano 23.175, Berlin 176.75, Praga 15.14.

Vremenska napoved: Deloma oblačno, tu in tam padavine, sicer v glavnem nespremenjeno.

Domači zapiski

Dr. Ružič izdeluje „politične zakone“

Torinska „Stampa“ je te dni objavila članek svojega beogradskega dopisnika, v katerem se le-ta bavi z našimi notranjimi problemi. „Stvarno hočejo vsi rešiti hrvatsko vprašanje, ali ne morejo sodelovati pri reševanju. Vlada računa, da bo dobila okoli 250 glasov v skupščini. Predsednik vlade se nadeja, da bo lahko rešil hrvatsko vprašanje. Zato je pooblastil ministra pravde, ki je Hrvat, da izdela nove zakone o volitvah, o svobodi tiska in o zborovanjih. Ko bodo ti zakoni sprejeti, bo spregovoril tudi Zagreb.“

Dr. Stojadinović gre na dopust

„Jugoslovenski list“ piše, da bo vsa JRZ podprla novo vlado. Stvarni predsednik stranke pa ostane dr. Milan Stojadinović, ki bo odšel na daljši dopust.

Svobodni in ponižni bajtariji ali bo ati in dobro rejni hlapi?

Pri večerajšnji debati o banovinskem proračunu je govoril tudi ban. svetnik g. Ivan Avsenek, ki je svoj govor zaključil naslednje: »Lahko se nam zgodi, da se bodo že v najbližjem času zahtevali od nas žrtve samo zato, da ostanemo na svoji zemlji svobodni gospodarji v političnem, socialnem in kulturnem oziru. Mi bomo morda kmalu prišli v precep, da bomo rekli: Ali je boljše, da smo svobodni in ponižni bajtariji ali pa bogati in dobro rejni hlapi. Pri sedanjem stanju razmer lahko nastane položaj, da bomo postali dobro rejni hlapi ali pa revni, toda samostojni bajtariji. Mislim, da je dobro, da jaso in odkrito povemo, da tistih dobrin, na katerih sloni naša samostojnost, politična samostojnost slovenskega naroda, ne prodamo za noben denar, pa tudi ne za ceno kmečkih pridelkov.«

Ob reševanju hrvatskega vprašanja

Z nastopom vlade g. Cvetkovića je stopilo v ospredje vprašanje naše notranje politične konsolidacije. V vsej jugoslovanski javnosti se javljajo stališča in navede, ki naj bi omogočili čim boljše in hitrejšo rešitev hrvatskega vprašanja. Na tem smo tudi Slovenci vitalno zainteresirani. Delegati Kmetko-delavskega gibanja (KDG) so sprejeli ob reševanju tega vprašanja tele smernice: »Slovenci smo narod ter v smislu pravic narodne samoodločbe zahtevamo tisto mero politične in finančne samostojnosti, ki nam bo omogočila, da ohranimo svojo kulturno in civilizacijsko raven ter da napredujemo. Borimo se za resnično avtonomno slovenskega naroda na demokratični podlagi in ne na slovaški način. Borimo se za demokracijo v vsem javnem življenju. Zavedamo se, da je le na ta način mogoče zagotoviti obstoj slovenskega naroda v mejah neokrnjene demokratično urejene Jugoslavije.«

Čas kliče v sporazum

Glasilo senatorja Puclja »Kmetki list« priobčuje uvodnik, ki razpravlja o politični situaciji po nastopu vlade g. Cvetkovića. Piše, da so v bližnji bodočnosti na vidiku velevažni dogodki za vso državo, posebej pa še za nas Slovence. Poi v skupnost vsega naprednega življa je danes prva slovenska naloga. Ako nočemo zagrečiti napak, ki bi imele za dolga desetletja nepopravljive posledice, mora vsakdo, komur je skrb za resničen napredek in pravo svobodo ljudstva več kakor odepševalna fraza, po svojih močeh pripomoči, da najdemo možnost za enoten nastop vseh svobodnih političnih skupin brez ozira na ožjo strankarsko opredelitev. Važno je za nas vse, da se strnejo vsi resnično napredni delovni sloji v enotno četo. Najprej sporazum doma da bomo sposobni pravilno sodelovati pri sporazumu z državo. Kdor tega ne razume, naj se iz javnega življenja umakne!

„Ba'kan“ o predsedniku vlade

Beogradski »Balkan« priobčuje uvodnik, v katerem med drugim piše: »G. Cvetkovič je bil dosedaj vodja svojega kraja. Sedaj je on v položaju, da postane vodja cele nacije, da torej postane to kar je bil Pašić.« Do sedaj je »Balkan« pisal isto o dr. Stojadinoviću.

Nov ce

Socialno vprašanje malih obrtnikov

TOZBE PO § 219 OBRTRNEGA ZAKONA — VPRAŠANJE HRANARINE, KI NAJ SE PRENESE NA OUZD

Posledica tega je razvidna v povišanju dnevnih zavarovanih mezd, ki se je dvignila na 28,75 din, torej tako visoko, kot v časih pred krizo. Kdor pozna pridobitvene prilike danes in jih primerja z onimi pred leti gospodarskega zastoja, mora priznati, da tu nekaj ni v redu in, da mora račun za to nekdo plačevati.

Poleg tega nam je znano, da je delavstvo v obrti vsepovsod doseglo precejšno povišanje plač in da je zavarovanec v najvišjih razredih, — to je počeniš od IX., kjer znaša celokupni zavarovalni prispevek 93 din in doseže v XII. razredu z dnevnim zaslužkom nad din 48, din 156 mesečno.

Vsak objektivni opazovalec mora priznati, da se kljub podpisom kolektivnih pogodb in povišanju delavskih plač, cene izdelkov niso v tolikšni meri povišale, da bi ob upravičevale, razmeroma veliko povečanje socialnih dajatev. To prav posebno še radi tega, ker je večina obrtnih panog radi industrijske konkurence postopoma od zid in nima nobenih izgledov, da bi se ponovno uveljavila. Kolektivne pogodbe, uredba o minimalnih mezdah itd., četudi skrajno potrebne reforme niso prinesle izboljšanja, ker ni dovolj da se osnovnim celinam narodnega gospodarstva nenehoma nalaga bremena, a na drugi strani za dvig domače tvornosti ničesar ne stori. In v tem tiči jedro problema.

Z največjimi napori se obrtništvo še drži, plačuje davke, najraznovrstnejše socialne dajatve, počeniš od bednostnega fonda preko prispevkov za OUZD do onih neštetihih podpor beračem in brezposelnim, karitativnim in kulturnim ustanovam, je po sili prilik prisiljeno paostati s plačili zakonitih dajatev in plačuje za iste obresti in rubežne stroške.

Nikakor ni utemeljeno misliti, da obrtništvo ne pozna obrtne judikature, pozna jo sigurno, samo da je le-ta krivična, če pomislimo, da nosi obrtnik že itak levji delež bremen in ne more razumeti, čemu plačuje zavarovalne prispevke, če se OUZD otesa dolžnosti plačevanja hranarine delavstvu, ki zbolj za razmeroma kratek čas. Če je OUZD hotel s tem sebe zaščiti pred prevelikim izkoriščanjem, potem nikakor ni prav, da je dajatev za to morebitnost naložil delodajalcem.

Nikomur nočemo delati krivice. Mnogo je delodajalcev ki poznajo težave in položaj svojega mojstra, in ki nikoli brez stvarne potrebe ne bodo izkoristili § 219, o. z.

Smatramo za potrebno, da se določbe § 219, o. z. črtajo, odneso izpremene, kot je predvideno v predlogu novelizacije obrt. zakona, ter se dolžnost plačevanja hranarine, tudi za primere predvidene po tem paragrafu nalože OUZD.

T. Uršič, Celje.
KONEC.

Naša zemlja bodi res naša

NEKAJ OPOMB K NEDAVNO USTANOVLJENI ZADRUGI »DOMOVINA«, KI HOČE VAROVATI NAŠO SLOVENSKO ZEMLJO

Po dolgih dvajsetih letih se je končno le rodilo spoznanje, da je največja rana našega obmejnega ozemlja odtujevanje slovenske zemlje, ki so jo kupovali tuji od naših ljudi, ki postajajo tako odvisni v gospodarskem in s tem v zvezi tudi narodnostnem pogledu. Niti država niti banovina nista posegli vmes na tako učinkovit način, da bi z močnimi denarnimi sredstvi pomazali obdržati našo zemljo v naših rokah. Zato je pa morala nastati sedaj po tolikih letih osvobodjenja zadruga, ki naj vsaj za leto zavre odtokanje naše zemlje v tuje roke. Veliko je seveda vprašanje, v koliko bo mogla ta zadruga vršiti svojo nalogo, kajti za saniranje našega obmejnega ozemlja so potrebni težki milijoni.

Kakor leze iz naših rok nevzdržno naša zemlja, tako izpodriva našo trgovino vedno bolj tuji kapital, ki se vesesava v naše tle. Trgovci-tujci si ustvarjajo pred našimi očmi pozicije, ki se jačajo tem bolj, čim bolj nazaduje domače gospodarstvo. Posebno trgovina z lesom postaja domena tujerodcev, s čimer pri-

hajajo v njih odvisnost stotine naših gozdnih delavcev, žagarjev in gospodarsko šibkejših posestnikov.

Ta tuja trgovska podjetja se ustvarjajo zlasti v zadnjem času. Kakor je na eni strani pravilno, da dotok kapitala poživlja naše gospodarstvo, je vendar nedopustno, da se dovoljuje tujemu kapitalu vgnezditi v najbolj občutljive dele našega narodnega telesa. Vlogo poživljajna obmejnega gospodarstva naj prevzame naše samoupravne in državne ustanove tam, kjer se pokaže potreba radi pomanjkanja domačega kapitala.

Splošno pa bi morale naše javne in to zlasti gospodarske in kreditne ustanove s temeljitim, načrtno organiziranim delom poseči v gospodarske in narodnostne razmere obmejne zemlje. Odločno bo treba posvetiti vso pažnjo tudi vprašanju skrivanja tujih trgovskih družb in posameznikov za »slovenskimi slammati-mi možmi«, ki so omogočili tujcem nakup zemlje, pridobitev trgovinskih pravic in podobnega. To so realna vprašanja, za katera se je treba zavzeti z vso silo!

Kronika žalostnih dogodkov

Včeraj popoldne se je v skladišču tvrde Olemu v Ljubljani grel 23-letni delavec Jože Gregorič iz okolice Kočevja pri mali pečici. Ker je imel delavno obleko prepojeno z oljem, se je ta vnela in mladenič je bil hipoma ves v plamenih. Podoben je bil bakli. Hudo opečenega delavca so nemudoma prepeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl.

Pod gradom Klevevzem je neki kmet v potoku zagledal truplo neznanega moža. O tem so takoj obvestili orožnike, ki so v utopljenec spoznali posestnika Franca Mencina iz Zbur. Ta se je nedavno mimo potoka vračal domov. V temni noči je padel po strmini in se v vodi zadušil. Podobna nesreča se je pripetila tudi na Planini. Tam so iz Unščice potegnili

truplo 75-letnega preužitkarja Ivana Urbasa. Preiskava je ugotovila, da je starček v duševni zmedbi napravil samomor. Obupno dejanje je gotovo pospešil tudi nepričakovan poziv k sodišču.

Blizu Bržan pri Sv. Rupertu na Dolenjskem so podirali orjaški hrast. 23-letni Vinko Brekan je splezal na podžagano drevo in privezal v vrhu vrh. Med plezanjem z drevesa se je pričel hrast podirati. Mladenič se je v smrtnem strahu pogljal na stransko na pol osušeno vejo. Nesreča je hotela, da je veja prešla mladeničevo desnico in se nato zarila globoko v zemljo ter siromaka prikovala k zemlji. Hudo ranjenega mladeniča so prepeljali v novomeško bolnišnico.

Delo savinjske podružnice SPD

Na 46. občenem zboru SPD je bila vsa dvorana polna planincev in planinčev, ki jih je pozdravil predsednik g. dr. Milko Krašovec ob enem s predsednikom SPD g. dr. Pretnarjem, ki je prispele iz Ljubljane, z zastopnikom

alpinist. SPD postaja center organizacije tujskega prometa v vsej Savinjski dolini. Za propagando je izdala podružnica 1400 din, na njeno pobudo je bila vpeljana direktna železniška zveza z Rogaško Slatino. Zagotovljen je jutranji vlak za Savinjsko dolino in jutranji osebni vlak proti Ljubljani. Pogrešamo še večerni vlak iz Ljubljane. Podružnica se bo trudila, da doseže že za skupino treh članov na železnici popust. Razvil pa se ne more avtobusni promet radi visokih cen. Tudi ceste ne ustrezajo potrebam in je nujna potreba, da se razširi cesta Ljubno—Logarska dolina, zgradi dostojna cesta Luče—Kamnik in Mozirje—Smilcel. — Lani je bil na pobudo občine sklican izredni občni zbor radi kočne na Mozirski planini, pa dr. Štvo še do danes ni sprejel od občine govora na svoje predloge. — Tajniško poročilo je podal g. Branko Zremelj, ki je že 28 let odbornik podružnice. Blagajniško g. Filip Vrtovec, ki je poročal med ostalim da je izdalo društvo lani za vzdrževanje planinskih postojank 33.000 din, za administracijo 29.000 dinarjev, glavnemu odboru je oddalo od članarin 1.725 dinarjev. Dohodkov je bilo n. pr. iz koč 138.471 din iz članarin 17.756 din, podpor 5 tisoč din, od planinskega sejma preko 12.000 din. Društvo ima nad 708.000 din premoženja.

Po poročilu g. Andrina Kopinška za alpinistični odsek in g. ing. Lavrenčiča za mladinski odsek ter Zdravka Kovača za zimsko-sportni odsek — ob priliki bomo še o delu teh odskov poročali — je bil za naslednja tri leta izvoljen nov odbor s predsednikom dr. Milkom Krašovecem in odborniki gg. Zemljičem Brankom, dr. E. Kalanom, Filipom Vrtovcem, A. Kopinškom, Saksido, Kovačem, dr. Rajšpom, ing. Lavrenčičem, prof. Brodarjem, prof. Stantetom, Tomažičem, ing. Sajovicem, Kukovcem in Mirnikom. — Pri slučajnostih sta bila sprejeta predloga g. s. s. Tillerja, da pri prihodnjih občnih zborih predloži upravnemu odboru in da se sestavi gospodarsko gradbeni odsek.

Tekma »pevačič« v Beogradu

V nedeljo je bila v Beogradu tekma pevačič iz cele države. Priridevite je organizirala Zveza narodnih godbenikov, ki je dobila iz cele države na stotine prijavi. V Kolarčevem vseučilišču se je zbrala ogromna množica ljudi, ki so prisostvovali nagradnemu tekmovalju. Posebna komisija je k tekmovalju pripustila samo dvajset najboljših »pevačič« narodnih pesmi in sevdlank. Vsaka je morala v določenem času odpeti dve pesmi. Tako so se vrstile vse kandidatke za naslov kraljice narodne pesmi in sevdlank. Ziriya je prisodila prvo nagrado lepi mladi pevačici Leli Stefanovičevi in jo proglasila za »zvezdo sevdahe«.

o. Za obmejno šolstvo se je na banknem zasedanju zavzel bankni svetnik dr. Miller iz Maribora. Ta je v svojem govoru zahteval več pažnje za obmejno šolstvo, ki predstavlja važen narodno-obrambni steber.

o. Zvon sta ukradla dva delavca v cerkvi sv. Klemenca pri Mojstrani. Bron sta prodala za malenkostni znesek. Tavora sta že aretirana.

»No, kako pa to, da prihajš že zdaj iz »ledaliča«? Saj ura nisi deset še ni! All je bila predstava tako kratka?«
»No, to no! Toda naslednje dejanje se dogaja dan pozneje!«

Stanovanjska mizerija v Rušah

ZASTOJ V GRADBENEM GIBANJU — NI CENENIH STANOVANJ — TOVARNIŠKO DELAVSTVO ZAHTEVA ZNIZANJE NAJEMNIN — VZROK STANOVANJSKE KRIZE SO VISOKE OBČINSKE DOKLADE IN STANARINSKI DAVEK

Vseposvod tožijo, da primanjkuje cenjenih stanovanj, v Rušah pa niti dražih ni. Gradnja stanovanjskih hiš stalno nazaduje in je v kričnem naprotju z ljudskim prirastkom. V središču Ruš se v zadnjem desetletju sploh ni nič gradilo. Največ zasebnih hiš so zgradili pri železniški postaji. V vseh novih hišah so oddali pet stanovanj v najemu in še ta so bila že vnaprej oddana.

Lani so letoviščarji zaman povpraševali po stanovanjih in sobah in so morali v druge kraje na letovanje. V drugo skupino novih malih hiš spadajo agrarici na Lobjnici. V tem novem naselju, ki mu pravijo Abesinja, tudi ni stanovanj, ker so to večinoma eno in dvosobne hišice. Pomanjkanje vode je tu zelo občutno in se poslužujejo lobjniške in dravske vode.

Tovarniška delavska stanovanja, katerih je okoli 80, pa imajo poleg dobrih tudi svoje zelo slabe strani. Po-

gajanja med delavci in tovarniškimi vodstvom za znižanje najemnin so bila večkrat brezuspešna. Ne razumemo, zakaj morajo plačevati ubogi delavci razmeroma precej visoke najemnine, ko pa imajo na drugi strani dobro plačani tovarniški nameščenci brezplačna krasna stanovanja. Zato bodo delavci vztrajali pri svoji zahtevi za znižanje, saj morajo plačati za stanovanje, ki ima sobo in kuhinjo ter priključne, 170 do 200 dinarjev. V vasi pa stane tako stanovanje 100 do 200 din.

Zato je v Rušah velika potreba po cenjenih in zdravih stanovanjih. Industrijski razvoj potrebuje zdravih delavcev, ti pa zdrava stanovanja. Obrtništvo v Rušah nima primernih prostorov za svojo obrt in je večji razmah obrti v Rušah zaradi pomanjkanja stanovanj in lokalov nemogoče. Zato naj občina svoje doklade in stanarinski davek zniža, ker bo na ta način omogočeno živahnejše gradbeno gibanje.

o. Preko milijon dinarjev za konjušnico pri Pragerskem. Te dni je finančni ministar odobril banki upravi v Ljubljani najetje 1.200.000 dinarjev posojila za nakup posestva pri Pragerskem. Na tem posestvu pa urejena državna konjušnica, o kateri smo v našem listu že poročali.

o. Društvo »Pravnik« v Ljubljani bo svečano proslavilo 50-letnico svojega delovanja v soboto, 18. marca. Ob 18. uri bo slavnostna skupščina v sejni dvorani ljubljanskega magistrata, ob 20. uri pa banket.

o. Meščanska šola v Slivnici pri Mariboru? Iz razprave na banknem zasedanju posuemanu, da se med drugimi zanimajo za ustanovitev meščanske šole tudi Slivnica pri Mariboru.

o. Gostovanje ruskega sokolskega gledališča. Sokolsko gledališče v Rušah bo gostovalo z dobro našudirano »Pesmijo s ceste« 12. marca v Marenbergu, 19. marca na Pragerskem, kasneje pa pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah.

o. Stalna razstava mestne pinarne v Ljubljani. Včeraj je v prisotnosti mnogih zastopnikov javnega življenja mestna pinarna v Ljubljani odprla stalno razstavo, ki bo v nekdanji Kresiji.

o. Uslužbenecem v kamniški smodnišnici. Podpisana je uredba o ureditvi pravice do pokoj, in odprav. onih, ki so bili člani oskrbne ustanove za civilne uslužbence bivše avstro-ogrske vojaške uprave na Dunaju. Tako bodo stari uslužbenici kamniške smodnišnice prišli do svojih pravic.

o. Iz državne službe. Upokojeni so Ivan Semrov, vodja zemljiške knjižice pri okrajnem sodišču v Celju, Alojz Jurišič, uradnik pri okrajnem sodišču v Gornjem gradu in Božidar Verst, uradnik pri okrajnem sodišču v Ljutomeru. Premeščen je učitelj Franc Hajnšek iz Kramarovec na ljudsko šolo pri Sv. Juriju ob J. ž.

o. Pregled motornih vozil za okraj Dravograd ob 27. februarja 1939, in sicer: v Zerjavu od 8.30 do 9.30, na Prevaljah od 13. do 14. ure in v Marenbergu od 16.30 do 17. ure.

Celje

e. Odpovedano je moralo biti iz vzrokov, ki leže izvem tehničnih težkoč, predavanje g. Jožeta Lampreta, kaplana iz Smilavca nad Slovengradcem. Na povabilo Jugoslovanske strok. zveze je nameraval predavati o duševni podobi slovenskega kmeta.

e. Ljubljansko gledališče pride gostovat jutri v Celje s komedijo Karola Piskora »Upniki na plani!«, ki je žela v Pragi po Wernerjevi komediji »Na ledeni plošči« kot domače češko delo največji uspeh.

e. Pogreb Senegačnik Marije, 64 letne posestnice iz Višnje vasi, ki je bila najdena v potoku Koprivnici, je bil danes ob 14. na bolniškem pokopališču. — Po izpovedi nekoga moža, ki je srečal starko na Krekovi cesti, je ta nameravala domov proti Vojniku. Bila je baje živčno zelo bolna in zmudena.

e. Nogometna tekma, katere čisti dohodki so namenjeni zadnjo nedeljo ponosrednemu sportniku Cajniku Jožetu, bo v nedeljo ob 13. med SK Jugoslavijo in SK Mariborom na igrišču pri Skalni kleti.

e. Uporno tele. Nekaj kmet iz Zlatec je prodal mesarju Prekoršku v Celju telico. Ko sta ju v Arclino tehtala in je šel kmet po listek, telico pa pustil mesarjevemu pomočniku, je ta ušla. Zdirjala je in vtekla za seboj pomočnika do Trnovelj, sama pa je tekla še do Dramelj, kjer je zabolela v rebra nekega delavca, ki je bil v lovu nanjo najbolj pogumen. Glavna zanimivost pa se pride: kdo bo plačal bolnico in bolečine delavcu? Ali je bila telica takrat že mesarjeva ali še kmetova? Oba sta šla na sodišče in obeta se prava telčaja pravda.

e. Dva napada. 20 letnega poljskega delavca Skriljarja Viktorja so v Krizevcu pri Konjicah napadli neznanci in ga je nekdo zabolal v vrat. — Ko se je vračal posestnik Sket Simon iz Brestovca pri Rogiški Slatini z ženo domov, so ga napadli domači fantje in mu s koli polomili nekaj reber in poskodovali noge.

e. Sam drobiž. Na policiji ima kriminalni oddetek opravka s samimi majhnimi zadevami. Po prvi sezoni velikih razprav sodi okrajno sodišče ta teden le majhne prestopnike. V bolnico se zateče vsak dan po nekaj ljudi, ki so padli s kozelca, ki je padel nanje hlood ali kaj podobnega in so si polomili ude. — Le v Pečovniku se obeta neka »afera«, ki jo raziskujejo oblasti že dva tedna, pa radi poteka preiskave o njej še ne moremo poročati.

Ptuj

p. Umetniška razstava Franca Mihele v Ptuj. Akademski slikar Fr. Mihele priredi v času od 19. do 27. februarja t. l. razstavo svojih del pod okriljem ptujске Ljudske univerze. Razstava bo nameščena v tukajšnjem dijaškem domu v I. nadstropju. Razstavo bo odprl univ. prof. dr. Fr. Stele, ki bo naslednjega dne, 20. t. m. predaval na Ljudski univerzi v Ptujju o razvoju slovenske umetnosti v letih od 1918—1939.

p. Napad. Ko je stopil 30-letni viničar Duh Avgust iz Sv. Vida iz svoje kočje, je nekdo planil iz teme nanj in ga zabolal z nožem v levo roko, nakar je brez besede zopet izginil v temo.

p. Nezgodna. Kovačič Rudolf, posestnik iz Krčevine pri Ptujju št. 32, že dalje časa koplje studene. Toda revež ga še doslej ni mogel skočnati, ker mu vedno zmanjka denarja. Pred kratkim se ga je zopet lotil in bi ga kanalu končal. Ko pa je bil včeraj v studencu, je nenadoma padel nanj cementni model, ki ga je imel prilezanega na vrh. Nesrečnež je z zadnjimi močmi prikladal ženo, ki ga je rešila nevarnega položaja. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima težke notranje poškodbe, tako da visi njegovo življenje na niti.

Maribor

Kaj je z izplačili sezonskim delavcem?

NARODNA BANKA DOSLEJ SE NI IZPLAČALA SEZONSKIM DELAVCEM DENARNIH NAKAZIL ZA TEŽKO DELO, KI ŠO GA OPRAVLJALI V NEMCIJI

Dasi bo kmalu nastopila doba novega sezonskega dela. Še vedno ni likvidiran zaslužek sezonskega delavstva, ki ga je potom Narodne banke pošiljalo za minulo sezonsko delo v domovino. V uredništvu se je zgledalo že več sezonskih delavcev, ki bridko tožijo da jim bariborska podružnica Narodne banke, kjer uredništvu plačala vseh denarnih nakazil iz Nemčije, čeprav so že več mesecev doma, kjer nestrno čakajo na nakazila, ki so njih edini zaslužek in ki bi jim mogla prožiti vsaj malenkostno oporo v času, ko brez posla čakajo na novo sezonsko delo. Razumljivo je, da bi se kaj takega ne smelo dogajati, saj gre v tem primeru za male slovenske ljudi, ki so bili v tužini tako ali tako že dovolj razočarani in je zato povsem neumestno, da jih razočarajo še domovina, v kateri niso mogli najti niti majhnega koščka črnega kruha.

Tozadevno smo se informirali na pristojnem mestu in mogli objektivno ugotoviti, da krivda ne leži na mariborski

podružnici Narodne banke, kjer uredništvo že več mesecev dela na likvidaciji teh »sezonskih nakazil« z vso vnamo. Vendar pa tako majhen aparat ne zmore v kratkem času ogromnega dela, ki se je nakopičilo okoli likvidacije nakazil. — Nujno potrebno bi bilo, da bi centralna uprava Narodne banke v Beogradu odobrila mariborski podružnici nekaj kredita za par pomožnih pisarniških mož, da bi se potem mogla likvidacija naglo izvršiti. Zakaj v tem slučaju nekaj tisočakov ne bi smelo igrati nobene vloge, ko na drugi strani zaradi te pomanjklivosti trpi na stotine sezonskega delavstva, ki je naposled dalo vendar tudi zaslužka sami naši Narodni banki. Kakor so upravičene večne pritožbe naših izvoznikov proti poslovanju Narodne banke, tako so v tem primeru v še bolj pereči obliki upravičene tožbe sezonskega delavstva, ki bi rado prišlo končno le do svojega pravičnega zaslužka!

Zborovanje pekovskih mojstrov

Zborovanju, ki ga je vodil predsednik g. Koren Jakob in je bilo v Gambri-novi dvorani, je prisostvovalo nad 60 članov. Mestno načelstvo je zastopal obrtni referent g. dr. Senkovič Milan, Zbornico za TOI g. Sojč Ivan, Savez pekarskih obrtnika Jugoslavije v Zagrebu predsednik g. Rukavina Karol in generalni tajnik g. Basič Milan, celjsko združenje predsednik g. Mlakec Karol in podpredsednik Zadravce Matevž, ptujsko pa podpredsednik g. Albrecht Viljem. Po pozdravu in otvoritvi je predsednik g. Koren Jakob v izčrpnem poročilu podal pregled intenzivnega delovanja uprave. Pereče je bilo vprašanje ureditve nočnega dela, ohranitve komadnega sistema pri prodaji kruha, akcija za gradbo Pekovskega doma, ustanovitev nabavne in prodajne zadrug, boj proti neupraviče-

nemu izvrševanju obrta in nelojalni konkurenci itd. Poročilo je bilo sprejeto z velikim odobravljenjem. Skupščino je brzojavno pozdravil častni član g. Zdravce Jakob iz Središča. Tajnik Novak je poročal, da šteje združenje 108 članov, prijavljenih pomočnikov 126 in članov 108. Blagajniško poročilo navaja dohodkov den 52.270,05 in izdatkov den 50.849,30. Po poročilu predsednika nadzorstvenega odbora g. Kovačiča Alojzija se je soglasno odobrila račun za leto 1938 in podelila razrešnica upravi in nadzornemu odboru. Prav tako se je odobrilo soglasno proračun za leto 1939. Pri volitvah je bila izvoljena stara uprava s predsednikom Korenom Jakobom in podpredsednikom Horvat Ivanom, na novo sta bila izvoljena za člana uprave g. Schober Franc in Koren Franjo

Skrivnostna tučka s taino misijo

ARETACIJA ELEGANTNE NADJE, KI PRAVI DA JE V VOJAŠKI SLUŽBI.

Mariborska policija je postala pozornar na starejšo zelo elegantno damo, ki se je vedno gibala v boljših mariborskih lokalih in se družila z lepo 18 letno Mariborčanko. Ker je bila policija mnenja, da se skrivnostna neznanca peča s trgovino z dekleti, je elegantno damo aretirala. Neznanca je izjavila, da je 40letna Nadja Nemiro-

ski iz Novega Sada in da je sestra našega veleposlanika v Bukarešti. Nadja trdi, da je v vojaški službi z 8000 din mesečne plače in da je v Mariboru v neki zelo važni tajni misiji. Ker so vse te Nadjine trditve neverjetne, so jo vtahtili v preiskovalni zapor in uvedli najstrožjo preiskavo.

Klobčič žice je imel v želodcu

V mariborsko bolnišnico so včeraj popoldne pripeljali 26 letnega kaznjenca Antona M., ker je v moški kaznišnici poskusil napraviti samomor. Zvijal se je v strahovitih krčih. V bolnišnici so ga nemudoma operirali. Zdravniki so bili presenečeni, ko so mu iz želodca izvlekli preko 30 metrov žice, ki jo je ohupani kaznjencec pojedel v samomorilnem namenu. Mladenič je le takojšnja zdravniška pomoč rešila življenje.

„Primité ga!“

Sinoči okoli 19 ure je slišal stražnik, kako so ljudje kričali, naj primejo neznanega moškega, ki je bežal po Sodni in Loški ulici proti Dravi. Neznanec je preskočil ograjo v Loški ulici in neznanokam izginil. Stražnik je kasneje ugotovil, da je sumljivi možakar nadlegoval dijakinjo Ido Božičevo iz Tattenbachove ulice 20, kjer je že več dni prežal in spraševal za neznanici stanovaleci. Neznanec je najbrže popravljal vlom v tej hiši.

Bresterniški morilci izsledeni

O zverinskem umoru v Sobru pri Bresterniški smo že poročali. Orožniki pri Sv. Juriju ob Pesnici so tako uvedli preiskavo, ki je bila uspešna. Aretirali so pet osumljencev, ki so v zvezi z umorom. Eden je iz Konjice, eden iz Slovenske Bistrice, trije pa so

iz Sobra. Aretiranci sami umor tajijo, vendar pa govore številni dokazi proti njim. Osumljenec so bili sinoči izročeni mariborskemu preiskovalnemu sodniku.

Nočni napad na Tezmem

Včeraj okoli 4 ure zjutraj so neznanici storili napadljeno zadnje hišo pri Stražunskem gozdu v Jenkovi ulici. Pričeli so metati veliko, do 2 kg težko kamenje skozi dvojna okna v spalnico kovinolarja Franca Turšiča. Več kamnov je padlo tik glave njegove speče žene in le izrednemu naključju je pripisali, da se nikomur ni nič zgodilo. Kdo so neznanici nočni napadali, ni ugotovljeno, upati pa je, da bo tozenska žandarmerija kmalu pojasnila ta razburljiv dogodek.

Velik vlom na Trgu Svobode

V odsotnosti trgovca Ivana Babiča iz Gosposke ulice so neznanici storili vlom v njegovo stanovanje na Trgu Svobode in mu ukradli mnogo obleke, perila, zlato damsko zapestno uro, dve dragoceni zapestnici, srebrno dozo in še več drugega naklita. Vlomilci so napravili trgovcu Babiču okoli 15.000 din škodo. Policija jim je že na sledu.

n. Večja količina svinjskega mesa je izginila posestniku Adolfu Jeroniku iz Strazišča pri Prevaljah. Orožniki so tatu že prijeli. Priznava in so zagovarjajo za bedo.

V svoji rojstni hiši se je ustrelil

V samomirnem namenu se je ustrelil na dvorišču Ob Železnici 12 ustrelil 31 letni ključavničar državnih železnic Anton Lang s Ptujске ceste 64 na Tezmem. Kroglja ga je zadela v levo stran prvi dva centimetra nad srecem. Obupanec je večkrat izjavil, da se bo ustrelil v hiši, kjer se je rodil. Hudo ranjenega Langa so prepeljali v tukajšnje bolnišnico.

* Uprava »Večernika« naproša vse svoje cenj. Inerente, da naj oddajo oglase za sobotno-nedeljsko številko že do petka ob pol 19. uri v časopisni upravi, Kopalniška ul. 6, da ji s tem olajšajo delo. Pri poznejših naročilih uprava ne bo mogla prevzeti jamstva, da bodo oglasi priobčeni po želji p. n. inserentov.

m. 40 delavcev odpuščenih, V Maribor je prispela vest, da je Kasjakov kamnomol pri Sv. Lovrencu na Pohorju prenehal obratovati. 40 delavcev je ostalo zato na cesti.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Cetiri dan žrebanja:

Din 200.000.—	34513
Din 40.000.—	56095
Din 35.000.—	31142
Din 30.000.—	55993 73025
Din 25.000.—	272 70098
Din 20.000.—	35459 42941 44414 53708
	58842 64369 80307 37997
Din 15.000.—	23397 28232 30040
Din 12.000.—	13423 43121 48766 50184
	65342 67273

Din 10.000.—

4240	7263	24755	28779	39295	40709	44387
45321	46514	50811	55983	59284	65093	67205
73801	73980	83522	97418			

Din 8000.—

5368	6959	7223	8155	25201	30150	32472
35908	36534	46191	54306	55065	67438	67784
96011	69378	69484	77016	85104	85153	90591
91830						

Din 6000.—

4280	14242	15036	26576	37358	39508	44896
51840	59971	61560	65868	74339	75445	80244
84833	87043	91017	95544			

Din 5000.—

3805	8246	18274	20631	21512	26037	36736
39519	41931	48191	50312	53117	53779	57365
61726	62400	64182	63007	73074	80387	81588
91709	95488	99434				

Din 3000.—

450	2663	39782	42045	46653	47123	49270
52328	69315	76629	77893	78192	37468	84146
35377	95930					

Poslušščena glavna kolektura dr. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

Bezjakeve srečke so zadele

dne 15. t. m. naslednje večje dobitke:

srečka št.	73.025	Din 30.000
>	97.997	> 20.000
>	83.522	> 10.000
>	59.971	> 6.000
>	75.445	> 6.000
>	3.895	> 5.000
>	20.631	> 5.000

m. 70-letnica vrlega narodnjaka. Danes slavi 70-letnico svojega življenja hišni posvecnik in trgovec g. Josip Grčić s Tržaške ceste. Jubilant je neustrašen narodni borec in odbornik mnogih mariborskih narodnoobrambnih društev.

m. Poročila sta se v pravoslavni kapelici poročnik Dragan Pajković in Mariča Jernejčeva. Oba sta vneta sokolska delavca.

Stroga kazen za nečistnika. Pred okrožnim sodiščem v Mariboru je bil obsojen stari nečistnik 58-letni Alojz Novak, ločen vinčar na Pobrežju, po paragrafu 285 k. z., ker je imel nedovoljeno razmerje na 8 mesecev strogega zapora. Novak je bil kaznovan že 1936, zaradi podobnega prestopka na 6 mesecev strogega zapora.

m. Uboj med sejararji. Tukajšnje državno tožilstvo je bilo obveščeno o krvavem dogodku, ki se je pripetil med sejararji v neki gostilni pri Hotizi. Med splošnim pretepom je Nace Hozjan s palico zdobil lobanjo Ignacu Horvatu, da je ta kmalu izdihnil.

m. Mariborski mestni proračun v Beogradu. Te dni so odposlali finančnemu ministru v Beograd mariborski mestni proračun v pregled in odobritev. Tja sta odpovala tudi mestni župan dr. Juvan in ravnatelj mestnega knjigovodstva Barle.

m. Ukradeno motorno kolo. Delavcu Antonu Magdalenu iz Studencev je nekdo na Radvanjski cesti v Studencih ukradel motocikl »Maico« z evidenčno številko 145. Ukradeno motorno kolo je vredno 4000 dinarjev.

SOKOL MARIBOR MATICA priredi v korist fonda za gradnjo Sokolskega doma

VELIKO MAŠKARADO

BOHEMSKA NOČ

Pustna sobota 18. februarja 1939 v vseh prostorih Sokolskega doma

V Veliki dvorani V Baru

Negode jazz iz Ljubljane Vstopnina din 20- White-Star-Jazz

m. Vlom v stanovanje. Te dni je bilo vplomljeno v stanovanje kočarja Matije Tajnska v Dobriču pri Slovenjgradcu. Vlomilec je odnesel nekaj denarja, obleke in srebrno uro. Orožniki so vlomilca izsledili v osebi zloglasnega Franca Gabersčka, ki je vlom priznal.

m. Mali »gangster«. Učitelj Milan Pertot je prijavi policiji, da je njegovo 8 letno hčerko v Razlagovi ulici ustavljal neznan deček in ji strgal šolsko torbico iz rok ter pobegnil.

m. Zaradi žene napaden. Blizu Sladkega vrha je neznan moški napadel 26-letnega tovarniškega delavca Franc T. in

ga s kolom pobil na tla. Napadalec je zaklinal, da naj zapusti svojo ženo. Zato se v tem pravcu vrši preiskava.

m. Preminula je v mariborski bolnišnici po dolgi bolezni ga. Doles Antonija, soproga železničarja v p. N. p. v m! m. Nenavadna nezgoda. V nekem tukajšnjem kinematografu je tovarniška delavka Marija R. tako nesrečno padla s stola, da se je občutno poškodovala.

m. Po nesreči se je obstrlel. V tukajšnji bolnišnici so pripeljali 43-letnega delavca Martina Papeka iz Lobjnice, ki se je po nesrečnem naključju obstrlel s flobertovko.

l. Članstvo Jezdneza odseka sokolske župe Maribor se poziva, da se udeležijo plesne prireditve podčastikov mariborske garnizije v soboto, dne 18. t. m., v Narodnem domu.

m. Tatvina koles. Jamši Ivanu, posestniškemu sinu iz Korene, je bilo večeraj izpred časopisne uprave na Koroški cesti ukradeno popolnoma novo kolo »Nero«, s tov. št. 5413. Kolo »Peugeot« z ev. št. 127201 je bilo v neki tovarni v Melju ukradeno tudi delavki Antoniji Kirbiševi.

m. Kosji že življajo. Že v zgodnjih intranjih urah je slišati žvižganje kosov. Ljudje tako zgodnjega kosovega petja že dolgo ne pomnijo.

* Sokol v Studencih priredi v soboto, 18. t. m., maškarado »Kakor v starih časih«.

* Pri neugodnem okusu in zaudarjanju ust pomaga divno osvežujoča Chlorodont pasta za zobe.

* Pustno rajanje pevskega zbora »Drava« bo v soboto pri Grmeku v Studencih. Pridite!

* SOKOL MARIBOR MATICA priredi v korist fonda za gradnjo Sokolskega doma veliko maškarado »Bohemska noč« na pustno soboto, 18. II. 1939, v vseh prostorih Sokolskega doma, Nagode jazz iz Ljubljane in White Star jazz iz Maribora. Korzo mask točno ob 21. uri. Predprodaja vstopnic pri Putniku Maribor.

* Hotel Orel. V petek pojedina rib, sulcev, fogašev, skampov in morskih rib. Soboto koncert — nedeljo in sredo zjutraj kisa Jaha. Torek — pustna veselica. Sredo — tradicionalna kuharska razstava in vinka poskušnja najboljših ljutomerskih vin. Večer slaničnika pojedina. Salvator pivo. Zmerne cene!

GASILSKA ČETA V PESNICI vabi na svojo PUSTNO VESELICO

v nedeljo 19. februarja, v gostilni Kerenčič

Masko dobrodošlo — Svira mariborski jazz

Balet v lastni režiji

tudi avtobus ob 3 uri popoldne z Glavnega trga

* »Korzo mask«. Opozarjamo vse obiskovalce »Bohemske noče«, da se vrši korzo mask točno ob 21. uri in da si nabavijo vstopnice v predprodaji pri Putniku.

* 24. štev. »Totoga lista« danes izšlja.

Neuspeh v življenju?

Karmaha

ki se odlikuje posebno z analizo največjega značaja, dela na strogo znanstveni bazi grafologije, jedva vsakemu za nastopajoče dogodke pisane nasvete, ki vam bodo koristili vse bodoče življenje. Obiske sorčema v Mariboru, Hotel Zamore, vsak dan od 9.-12. dopol. in od 15.-19. pop. Odgovarja tudi na dobo korespondenco, v Mariboru ostane do 20. t. m.

m. Nočna lekarniška služba: lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul. 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varhu, Aleksandrova c. 33, tel. 22-13.

Kino

* Grajski kino. Danes prekrasni francoski film »Pariz«, Harry Baur. — Od petka »Bunakar« v nemškem jeziku. Franciška Gaal.

* Kino Esplanade. Od danes dalje veliki zimskosporni in ljubavni film »Ljubav v Engadinu« z Louis Trenkerjem.

* Kino Union. Do vključno petka sijajen francoski vellefilm »Vihar« z znamenitim »Napoleonom« Charles Boyer-jem v glavni vlogi.

Mariborsko gledališče

Cetrek ob 20.: »Automelody«. Red D. Petek: Zaprt.

Sobota ob 20.: »Partija šaha«. Krstna predstava. Proslava jubileja g. Bratina. Red B.

Nedelja, ob 15.: »Vse za šalo«. Znižane cene. — Ob 20. uri: »Matura«. Znižane cene.

Krstna predstava »Partija šaha«. Priprave za uprizoritev te najnovejše, samonikle slovenske komedije, so pod vodstvom v. V. Bratine dozorele za krstno predstavo, ki je določena na soboto, dne 18. t. m. — To bo druga Bevkova krstna predstava v Mariboru, ki jo je prav tako za oder priredil Bratina in tudi tedaj sta igrala Kraljeva in Crnobori, ki je še kot deček prvič stopil na oder.

Kultura

Slovenski narodni plesi

Slovenska plesna umetnost, ki je sicer miada, ima pa nekaj odličnih, v širokem svetu znanih in priznanih umetnikov, je edina med slovenskimi umetniškimi panogami, ki je zgrajena čisto na tujih temeljih in nima prave domače, narodne podlage. Zdi se, da bi Slovenci sploh nimamo svoje lastne plesne umetnosti iz svojih lastnih narodnih plesov, kakor jih imajo n. pr. Srbi (kolo), Madžari (čardas), Poljaki (polka) itd. Toda to ni res. Že zadnje mariborsko »priško gostuvarje« je pokazalo, da se je med našimi Prlekij obranila samobitna narodna plesna umetnost, ki bi jo bili pri drugih narodih že zdavnaj vse drugače izkoristili, kakor mi, ki se zanjo sploh še nismo zmenili. Podobnih starih narodnih plesov pa imamo še nekaj po naši domovini, tako n. pr. v Beli Krajini, v Zilski dolini, na Primorskem itd. Skrajni čas bi zato bil, da bi se kdo pozanimal za te zadnje ostanke naše narodne koreografije in nam jih rešil, preden ne bo prepozno. Primerno kultivirani bi mogli postati podlaga naši lastni moderni koreografiji, ki bi dobila s tem svojsko, narodno noto ter doprinesla svoj delež k svetovni plesni umetnosti sedanosti. Ti plesi bi se pa morali obu-

diti in razširiti tudi splošno, da ne bi več manjkali na nobeni slovenski plesni prireditvi. Slovenske plesne umetnike, učitelje in komponiste čaka tu hvaležna naloga!

* Pisatelj Bevk v Mariboru. V soboto, 18. t. m., bo v režiji Vala Bratine v našem mariborskem gledališču krstna predstava Franceta Bevka komedije »Partija šaha«. Pisatelj Bevk, ki živi stalno v Gorici, je obljubil da se osebno udeleži predstave. Tako bo mogel Maribor prvič javno pozdraviti našega najpodobitejšega mojstra, ki je po svojih delih znan tudi že v tujih slovstvih, zlasti v italijanskem.

* Planinski Vestnik. V letošnji prvi številki objavlja p. Žurga razpravo iz geologije naših Alp. P. Kunaver piše o Triglavu pozimi. Anka Tumova o smuku od Gurgla do Venta, dr. Ristič o Rtanjskih vtiših, V. Mazl o peščaku do vzpenjače, J. Vandot pa o pokopani preteklosti pod Prisrnikom. V drugi številki opisuje M. Lipovšek Božič na Golnem vrhu. U. Zupančič zimske poti na Mojštrovko in Jalovec, M. Pleterski pot v ledu pod Dolgim Hribom, E. Höfler plezalno šolo na

Kleku, E. Lovšin pa objavlja pčle-mčle. Obe številki imata razen tega še več zanimljivih poročil, slik med tekstem in umetnih fotografij v prilogah.

k. »Popotnik«, časopis za sodobno pedagoško, prinaša v 5.—6. št. na uvodnem mestu poročilo V. Jagodiča o II. balkanskem kongresu za varstvo otrok, razpravo M. Pirnik'a o mladinski glasbeni kulturi v letih 1918—1938, zanimivo »Besedo o pozitivnem znanju v sodobni šoli« in več drugega tako teoretičnega kakor praktičnega pedagoškega gradiva. Stevilko zaključujejo poročila o knjigah, polem'ka in drobiž.

k. Zagrebška umetniška razstava. Posedajni obisk zagrebške razstave »Pol stoletja hrvatske umetnosti« dokazuje, da jo bo do konca tega meseca, ko bo zaključena, obiskalo okoli 30.000 ljudi in bo značala vstopnina 300.000 din.

k. Predavanje o Pearl Buck v Zagrebu. Pretekli teden je predavala v Zagrebu ga. Mara Borčičeva o slavni ameriški pisateljici Pearl Buck, ki je dobila lani najvišje mednarodno priznanje z Noblovo nagrado. Ga. Borčičeva je bila v Nankingu na Kitajskem osebna prijateljica slavne pisateljice, zato je bilo njeno predavanje zelo zanimivo in je vzbudilo mnogo pozornosti.

k. Ilustrierte Zeitung Leipzig. Izšla je 4900. številka tega velikega nemškega tednika z bogato vsebno in ilustracijami. Posvečena je v glavnem aktualnim političnim dogodkom: seji nemškega državnega zbora, Ribbentropovemu obisku v Varšavi, bojem v Španiji itd.

* Nova opera. Nedavno je bila v opernem gledališču v Monakovem krstna predstava nove opere »Mesece«, dela komponista Karla Orffa. Libreto je napisan po pravilnici bratov Grimmov.

k. Nov nemški roman o Jadranu. Nemška pisateljica Elizabeta Krauss-Kassieg je izdala roman »Theater der Götter«, katerega zgodba in okolje sta zajeta iz Dalmacije, v glavnem z otoka Lopuda. To je v dobrem letu že drugi nemški roman iz istega okolja.

k. Československo-jihoslovanska revue. Te dni je močno kasno izšla trojna zaključna številka VIII. letnika CJR z bogato in zanimivo vsebino. Uvodnik opisuje 20 let Jugoslavije. Bgr piše p Čehih in Jugoslovanih, isti o pokolnem dr. Trumbiču, dr. Berkepcu o Ivanu Cankarju, Heidenreichu o Ivanu Gunduliču ter s številnimi prevodi iz »Osman. K. G. o dveh zbornikih hrvatskih kmetov, Janko Liška o Prekmurju itd. Siede obširna kulturna, društvena, propagandna in druga poročila. Dodano je tudi kazalo VIII. letnika.

Gospodarstvo

Pospeševanje elektrifikacije v Sloveniji

ZADNJA LETA SO SE DOSEGLI ŽE LEPI USPEHI — POTREBNO JE SMOTRNO SODELOVANJE VSEH VELIKIH ELEKTARN. — ODVIŠNI TOK NAJ SE ODDAJA DRUGEMU PODJETJU.

Če naša banovina ne bi imela pokazati nobenega drugega uspeha, energa napora ni more nikoli odrediti: stremjenja po nagli in smotrni elektrifikaciji dežele. Načrt, ki si ga je zastavila banovina kol ob svoji ustanovitvi pred devetimi leti, se dosledno izvaja, in to z velikim uspehom. Zasluga za smotno izvajanje elektrifikacijskega programa gre vsem dosedanjim banom in njihovim organom. Banovina je glavni pobornik akcije za preskrbo Slovenije z zadostno množino cenenege toka in njena zasluga je, da so se zganila tudi druga podjetja, ki proizvajajo energijo in da so začela delati naršite za razširjenje omrežja.

Kakor je razvidno iz ekspozice, ki ga je podal dr. Natlačan v ponedeljek pri otvoritvi zasedanja banskega sveta, se je v zadnjih letih oddaja tako več kot povdvojila. Zgrajenih je bilo že par sto kilometrov daljnovidov in krajevnege omrežja. Program bi se hitreje izvajal, če bi bilo dovolj sredstev na razpolago. Na tem pa, kakor je pri nas že navada, propade toliko lepih in koristnih načrtov. Dosegel se je že tudi dogovor z Mayrovno elektrarno v Kranju, da daje odvišni tok Kranjskim deželnim elektrarnam, ki ga nimajo dovolj, da bi zadovoljile vse interese, za gospodinjstvo, obrt in industrijo. Tudi z elektrarno Falo se je sklenila pogodba, po kateri bodo banovinske elektrarne dobivale odvišni tok falksme omrežju, kadar ta vsled nizkega stanja Drave ne bo imela dovolj elektrike na razpolago, zlasti za tvornico za dušik v Rušah, ki je v glavnem navezana na dobavo toka takrat, kadar ga drugi ne potrebujejo, torej v prvi vrsti ponoči. Banovina ima že v žepu dogovor s Trboveljsko premogokopno družbo, po kateri bo ta iz svoje nove kalorične elektrarne v Trbovljah dobavljala velike množine energije Kranjskim deželim.

V Sloveniji pa imamo še več drugih večjih elektrarn, ki doslej stoje še ob strani. Kranjska industrijska družba na Jesenicah na pr. producira tok zase, vendar ne porabi vsega, vsled česar je precej energije neizrabljene. Tudi Fala nikakor ne izrablja vse energije, ki jo proizvajajo njene turbine na Dravi. Res je, da ji ob gotovem času primanjkuje toka in da je morala sedaj poklicati na pomoč Kranjske deželne elektrarne, da ji dobavijo energijo, kadar jo bo potrebovala. Ob gotovih dnevnih urah in v izvestnih letnih časih ne ve Fala, kam z odvišno energijo. Prav lahko bi z njo napajala omrežje banovinskega podjetja, kadar bi bilo potrebno.

Popolnoma so potihnil glasovi, ki so pred nekaj meseci vedeli povedati, da se banovina in Fala pogajata za združitev

v eni ali drugi obliki. Ne vemo, kako daleč so šla pogajanja, ali so se razbila in zakaj. Dejstvo pa je, da vsa javnost, v prvi vrsti pa narodno gospodarstvo, zahteva, da se čimprej reši vprašanje preskrbe Slovenije z zadostno množino cenenege energije. Naša banovina ima bogate vodne sile, na katere smo lahko ponosni in za katere nas drugi predeli države zavidajo. Greh pa je, ako se ob pomanjkanju zadostnih sredstev trati energija in ne izkorišča do zadnjega vata. Idealna rešitev tega, vsak dan bolj perečega vprašanja bi bila, ako bi se vse obstoječe električno omrežje Slovenije združilo v eno samo, ki bi ga napajale vse pomembnejše elektrarne. Večina ima itak naprave na izmenični tok, 220 voltov, kjer se pa še proizvajajo istosmerni tok različne napetosti, bi se morala najti sredstva, lav, na in zasebna, da se naprave poenotijo. Potem bo po vsej Sloveniji vsak trenotek napetost enaka in vedno bo dovolj toka na razpolago. V interesu vse Slovenije je, da se čimprej reši električno vprašanje v splošno zadovoljnost in ob popolni izrabi obstoječih naprav.

Zmanjšanje zaposlenosti

Iz poročil Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je razvidno, da je v preteklem mesecu zaposlenost precej popustila ter da je padeo celo večji nego lansko leto za isti mesec. Število zavarovancev se je zmanjšalo za 7802. Povprečna dnevna zavarovana mezza je v januarju v primeru z decembrom popustila za 0,10 din na 24,92. Skupa dnevna zavarovana mezza pa je znašala 2.234,400 dinarjev.

g. Obnova železniškega parka. V Beogradu je pripravljen načrt za širokopozetno obnovo našega železniškega parka. Načrt je izdelan pod devizo nekake petletke. Celokupna obnova je proračunana na 1 milijardo din. Upajamo, da bo ta obnoveni načrt v zadostni meri upošteval tudi Slovenijo.

Borzna poročila

Devize, Ljubljana. Amsterdam 2344—2382, Berlin 1759,12—1776,88, Bruselj 737—749, Curih 995—1005, London 204,92—208,12, New York 433,62 do 4413,62, Pariz 115,52—117,82, Praga 150,65—152,15, Trst 230,45—233,55.

Effekti, Zagreb. Drž. papirji: vojna Skoda 470 d., 4% sev. agrarji 60,25—61,25, 4% agrarji 61—62, 6% dalm. agrarji 89,50—90, 6% begl. obv. 89,50 d., 7% stab. pos. 98,50 d., 7% inv. pos. 99,50—100,50, 7% Blair 93,50—95, 8% Blair 100—102. Delnice: Narodna banka 7800, PAB 226—228, Trbovlje 190 bl.

Dort

Tek na 18 km v Zakopanah

VELIKA PREMOČ FINCEV — NAJBOLJŠI JUGOSLOVAN SMOLEJ JE NA 37. MESTU — NEMSKA ZMAGA V ALPSKI KOMBINACIJI ZENSK

Četrta dan tekmovalja je bil na sporedu tek na 18 km, pri katerem je startalo 116 tekmovalcev, deloma za prvenstvo v teku, deloma pa tudi za klasično kombinacijo. Tudi Jugoslavija je postavila 10 tekmovalcev, toliko jih še doslej nikoli ni imela na sličnem tekmovalju. Vremenske prilike so bile ugodnejše, ker je zapadel nov sneg.

Glavna borba se je vršila med severnjaki, Finci, Švedci in Norvežani, zmagali pa so na celi črti Finci. Jako dobro so odrezali Italijani, ki so zasedli 12. in 13. mesto. To je obenem najboljši dokaz, kakšni uspehi se dajo doseči s smotno pripravo za tekmovalja. Najboljši Jugoslovan je Franc Smolej na 37. mestu. Ako primerjamo uspeh našega moštva z onim drugih narodov, moramo reči, da smo z našimi lahko zadovoljni.

TEHNIČNI REZULTATI TEKA:

1. Kurikala 1:05.30, 2. Karpinen (oba Finska) 1:06.05, 3. Pahlin (Švedska) 1:06.35, 4. Jalkanen (F) 1:07.42, 5. Bergendahl (Norv.) 1:07.54, 6. Niemi (F), 7. Dahlquist (S), 8. Olkinuora (F), 9. Pätinen (F), 10. Danielsson (S), 11. Tienen (F), 12. Demetz (Italija), 13. Compagnoni (I), ... 37. Smolej (Jugoslavija) 1:13.47, ... 49. Klančnik Lojz (J) 1:15.41, ... 52. Kerštajn (J) 1:16.03, ... 54. Knap (J) 1:16.13, ... 56. Zemva (J) 1:16.19, ... 60. Kničič (J) 1:16.57, ... 66. Mrak (J) 1:18.42, ... 78. Crnobori (J) 1:21.01, ... 90. Klančnik Gregor (J) 1:23.20, ... 99. Bevc (J) 1:26.36.

Za kombinacijo sta startala izmed naših tekmovalcev samo Klančnik Gregor in Bevc, ki pa radi slabega pismaja nimata velikih izgledov. Vrstni red za jutrišnjo kombinacijo je sledeč: 1. Makinen (F), Hoffsbakken (N), 3. Westberg (S),

Stafetni tek za banovinsko prvenstvo

V nedeljo bo na Pohorju tekmovalja za banovinsko prvenstvo v stafetnem teku na 4 krat 10 km v izvedbi ISSK Maribora. Ker so se vremenske prilike v nizkih legah okoli Ribnice na Pohorju poslabšale, v višjih legah pa teren za to ni primeren, je prireditelj preložena na Klopni vrh, kjer bo start ob pol 10., zrebaje številki pa ob 9. uri dopoldne. Zmagovalno moštvo bo sprejelo naslov prvaka dravske banovine ter lepo darilo. Prijave je treba poslati na naslov V. Golubovič, Maribor, Smetanova 36.

NAŠA REPREZENTANCA PROTI NEMCIJI

Na zadnji seji JNS-a so bili določeni igralci za meddržavno tekmo z Nemčijo dne 26. II. v Berlinu. V poštev pridejo sledeči: od BSK-a Lechner, Dubec, Ste-

4. Odden, 5. Fosseide (oba N.) itd.

Slalom za ženske

Na 600 m dolgi progi z višinsko razliko 185 m se je vršil včeraj tudi slalom za ženske, v katerem je daleč pred drugimi zmagala Nemka Christl Cranz v času 2:36,3, ki je tako priborila Nemčiji že drugi uspeh v kombinaciji. Slede ji Švicarka Schaub, Švedinja Nielsen, Nemka Resch itd. Cranzova je s tem tretjič osvojila naslov prvakinje v slalomu in kombinaciji, v kateri je bil vrstni red naslednji: 1. Cranz (N), 2. Schaub (Švica), 3. Resch (Nem.), 4. Nielsen (Šved.), 5. Schom-Nilson (Norv.), 6. Hoferer (Nem.) itd.

Danes popoldne so na sporedu skoki za kombinacijo. Teza sporeda naše rajdske postaje ne bodo prenašale.

CIRIL PRAČEK

(iz knjige »Tempo« Lava Kalde)

je zasedel 7. mesto v slalomu v Zakopanah. Skoro gotovo ga bomo videli tudi na drž. prvenstvu v alpski kombinaciji 4. in 5. III. v Ribnici na Pohorju.

vovič, Vujadinovič, Božovič, Podhracki, od Jugoslavije Lovrič, Andjelkovič, Petrovič, od Gradjanskeke (Z) Glaser, Hügl, Jazbinšek, Kokotovič, Šipoš in Wölfl. Moštvo za tekmo bo določeno šele v Berlinu.

SK ŽELEZNIČAR V LJUBLJANI

SK Železničar je dobil iz Ljubljane brzojavno vabilo na odigrane revanšne tekme s SK Ljubljano, ki je v nedeljo v Mariboru dosegla samo remis. SK Železničar bo poziv sprejel ter odpotoval v nedeljo v Ljubljano s kompletnim prvim moštvom.

s. Josip Pallada se bo 20. t. m. poročil z gđc. Zoro Hodnikovič v Zagrebu.

s. Madžarska teniška prvakinja Mathieu je v Cannesu porazila našo teniško igralko gđc. Kovačevno v semifinalu v dveh setih 7:5, 6:0.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

»V Ardeenovi spalnici je bil star pisalni stroj, in tako je to bržkone napisal sam,« je pripomnil inspektor. »Dajte mi to ovojko,« je rekel nenadno ter vzvel z mize močno povečevalno steklo.

Nekaj časa je pazljivo študiral zadnjo stran ovojke.

»Kaj bi vi počeli s temle, Jenkins?« je vprašal potem in kazal nekaj slabih znakov s svinčnikom.

»To se zdi, kakor da je nekdo napisal opombo s trdim svinčnikom, potem pa poskušal to izbrisati, gospod. Podobno je zdravniškemu receptu, ali ne?«

Po desetih minutah združenega dela je bilo razluščeno tole:

7 st wood lod Ston Dil def, p. n. 23.

»Mislim, da je »wood« neka vrsta joda,« je ugalbal Reynolds. »Dile lahko pomeni dilucijo, to je razredčenje, in »def.« utegne pomeniti »definiiranje«, določiti. Vse drugo je lahko beg ve kaj. Bržkone navedena opomba doktorja Tylerja, Tyler je kakor eden tistih blažežev, ki čakajo svoje opombe na bankovce. Daje izgubati ne utegnemo. Pokličite ti Callingtona Hunta. Pred eno uro je bila uje-

gova številka zasedena. Poiščite jo — pozabil sem jo.«

Reynolds se je sklonil nad poročilo, katero je moral napisati, Jenkins pa je bil zaposlen s telefonom.

»Je tam?«

»Ne, gospod. Gospod Hunt je danes popoldne odletel z aeroplanom v Parizu po trgovskih poslih. Vrne se baje v dveh dneh. Mislim, da je bil upravitelj, ki sem z njim govoril.«

Inspektor je potkal na mizo.

»V Parizu? Dobro, dogovorite se, da ga lahko obiščem. Brž ko se vrne. Gospod Reynolds, pomnite! Ne inspektor. Recite, da gre za zelo važno in nujno zadevo. Obkorej bo sodna razprava glede Ardeena.«

»Jutri dopoldne ob pol enajstih,« je rekel Jenkins.

»Dobro.« Reynolds je pogledal na uro. »Osem in deset minut. Pokličite rajši taksi in odpeljeva se v gledališče. — Kaj je?«

»Nič, gospod — ravno sem se domislil, da je hiša Callingtona Hunta tudi znotraj vašega kroga okoli Ingramovega

stanovanja!«

»Se eden med njimi!« je vzdihnil inspektor. »Pozor, prijatelji, drugače dam tudi vas v seznam osumljencev. Tudi vi niste več ko milijó daleč od nevarnega pasa, zapomnite si!«

Jenkins je bil s tem zadovoljen, ker je zaradi tega smel brskati po uradnih urah. Ako bi mogel izvohati kako koristno sled, bi s tem mnogo pomagal svojemu zdelanemu predstojniku.

»Ardeenovo pogodbo bom vzvel s seboj in jo bom ponoči študiral,« je rekel inspektor.

»To je čudno, Jenkins,« je vzkljnil. »Zdi se, kakor da je Ardeen načelal s svinčnikom opombo na zadnji strani pogodbe. — Toda zdaj ne utegnem, pogledaj bom to pozneje.« —

Gledališki hodniki so bili polni, ko sta prišla.

»Najina sedeža sta pri vohodu,« je opozarjal Reynolds svoje pomočnika. »Vaš je pred menoj. Veste, kaj vam je storiiti?«

»Dobro,« je odgovoril Jenkins.

»Ali ste poslali tiste možje, kakor sem vam naročil?«

»Da, gospod. Pravočasno bom telefoniral. Detektiv Bradley stoji tam, kjer ste hoteli.«

»Hm. On je čisto zanesljiv,« je rekel Reynolds, ko sta šla proti vohodu.

Komaj eno minuto po njunem prihodu

se je dvignila zavesa. In ta kratki čas je zadostoval, da je Reynolds opazil damo na nasprotni strani. Dotaknil se je rame svojega pomočnika.

»Loža na desni strani, tik odra. To je gospa Grant-Willensova, tista Američanka. Imejte odprte oči in glejte, ali bo kdo z njo,« mu je šepetal.

Inspektor Reynolds je znal oceniti dobro gledališče in občaloval je, da ga je njegova naloga deloma odvrčala od prizora pred njim.

Med gledalci je zašumelo, ko se je na odru pojavil Vane Ingram. Čez deset minut bo devet, si je mislil Reynolds, ko je pogledal na uro. Norrington je imel prav: dogodek, da se je v stanovanju tega ljubljenege igralca zgodil umor, je zbudil pri občinstvu napetost, da ljudje še dihalo niso.

Ingram je bil znameniti igralec. Igra je bila zasnovana na večnem »trikotnik« in z manj dobrimi igralci bi bila lahko samo »tako srednje dobra. Toda nežni, globoki in občuten glas Ingramov in njegova magnetična osebnost sta zamašili vse vrzeli, tako da je bila igra sijajna.

Na koncu prevzega dejanja je občinstvo viharno ploskalo. In ko se je Ingram pojavil sam na odru, je nastalo oglušujoče ploskanje.

V trenutku, ko je ploskanje odnehalo, sta se inspektor in Jenkins izmuznila ven.

kih prinašajo različni razumniki na dan zelo radikalne in moderne ideje. Neki znani ameriški zdravnik in pisatelj medicinskih knjig je nedavno izjavil novinarjem:

»Za časa svetovne vojne sem bil vojaški zdravnik v Evropi, na francoskem bojišču. Tedaj se mi je nudila prilika, da velikemu številu težko ranjenih vojakov napravim veliko uslugo. Vojaki so se strahovito mučili in prenašali peklenske muke. Prenašali so morali nevdržljive bolečine, in nihče od teh težko ranjenih ni mogel imeti upanja na ozdravjenje. Ne zanikujem dejstva, da sem tem nesrečnikom dajal večje doze morfija v obliki injekcije z izrecnim namenom, da povzročijo resnilno, toda lahko, bledno in brezbolestno smrt.« Ta izjava ugodnega zdravnika je izzvala v Evropi in v Ameriki veliko senzacijo, in veliko število zdravnikov se je dvignilo proti njeni in zahtevalo od oblasti, naj ga pokliče na odgovornost zaradi številnih ubojev iz premissljenosti. In če se stvar presoja s pravnega stališča, imajo ti kritiki prav. Ta zdravnik je med svetovno vojno storil nekaj, kar nasprotuje vsem kazenskim zakonikom na svetu.

In ko so tega zdravnika njegovi tovariši najostreje napadali in ga javno nazivali »morilca«, je v velikih ameriških listih objavil nasledjo izjavo:

»Moja zdravniška vest je popolnoma čista. Danes sem star 80 let, imam dolgoletno zdravniško prakso in prepričan sem, da sem s tem, da sem zastupil neozdravljivo ranjene vojake, storil dobro in človečansko delo. Ne bojim se sedeti na zatožno klopo. Zakaj prepričan sem, da bo moja teorija o humanem ubijanju neozdravljivih bolnikov in ranjencev zmagala že v bližnji bodočnosti, pa četudi me zdaj oblast obsodi na smrt kot navednega ubijalca.«

PET ZDRAVNIKOVA IZREKA — »SMRTPNO KAZEN.«

Ta izjava slavnega ameriškega zdravnika mi je prinesla veliko število pristožev, ne samo med zdravniki in univerzitetnimi profesorji, temveč tudi med mnogimi intelektualci. Nastal je pokret eutanazije, ki predstavlja danes že resno in močno akcijo, katere končni namen je, da vpliva na ameriško zakonodajo in izposluje novo zakonsko odredbo, po kateri bi moral zdravniški svet petih članov »objesiti na smrt« res neozdravljive bolnike, ki se samo mučijo in trpijo brez najmanjšega upanja na ozdravjenje. Seveda pa so tudi nasprotniki tega gibanja zelo močni in ni še mogoče soditi, kdo bo zmagal.

MNENJE EVROPEJCEV.

V to ameriško znanstveno polemiko so se vpleli tudi evropski strokovnjaki, zdravniki in tudi pisatelji in novinarji. Njihove članke objavila ameriška časopisja in zdravniški listi. Slavnir dr. Alexis Carrell, ki je sicer rojen Američan, a že dolgo živi v Evropi in se smatra že za Evropejca, je dal nedavno senzacionalno izjavo poročevalcu »New York Herald«: V njej se najodločneje zavzema za tezo eutanazistov. »Pa še kako ima zdravnik pravico, ubijati neozdravljive in vzklikli Carrell. Med drugim je dejal tudi: »Današnja medicina je popolnoma v ugotavljanju diagnoze pri težkih bolnikih, ki trpijo na neozdravljivih boleznih in za katere res tudi najgenialnejši zdravnik ne more več najti zdravlila. Moje mnenje je, da je treba najostreje obsoditi vse sentimentalne predsodke, po katerih bi bilo treba legalizirati — v imenu humanosti! — mučenje in strašno trpljenje bolnika, ki ga ni mogoče več rešiti. Mi zdravniki imamo točen seznam neozdravljivih bolezni in vemo točno, kdaj pri teh boleznih nastane stadij, v katerem bolniku nobena stvar več ne pomaga. In zakaj bi noben pustil takega nesrečnega, da se še naprej muči?«

Tudi angleški zdravniki so po večini pristali eutanazije. Oni pravijo: »Nihče

nima pravice, puščati neke ljudi leta in leta dolgo, da se v svoji bolezni mučijo in mrcvarijo, če res ni nikake možnosti, ohraniti jim življenje. Koliko bolnikov je, pravijo dalje, ki sami zahtevajo od svoje rodbine ali svojega zdravnika, naj jim na neki način skrajšajo življenje zaradi nevdržljivih bolečin, ki jih ne more vzdržati noben človek, pa če še tako hrepeni po življenju.

EDEN, KI JE PROTI UBILANJU.

Znani angleški katoliški pisatelj Chesterton je tudi spregovoril o tej stvari. On je s svojo strastnostjo in žolčnostjo, ki je značilna za vsa njegova dela, pristopil k anti-eutanazistom. Chesterton pravi: »Tudi danes je velika večina zdravnikov enotnega mišljenja v vprašanju neozdravljivih bolnikov. Nikoli se s popolno gotovostjo ne more trditi, da je smrt nekega bolnika neizbežna in da ni mogoče rešiti tudi največarnejše bolega človeka. Ubijanje ljudi iz humanosti nima nikake zveze z humanizmom. Tako ubijanje bi demoraliziralo vsa medicinsko vedo in mnogi zdravniki bi gotovo ubijali tudi take bolnike, seveda zaradi neznanja, ki bi jih bilo še mogoče ozdraviti. In to bi bil potem pravi zločin, pravi uboj, za katerega se izreka stroga kazen.«

To polemiko med eutanazisti in njihovimi nasprotniki z zanimanjem zasleduje vsa ameriška javnost. Ta trenja pa so značilna za miselnost današnjih ljudi. Ni pa mogoče reči, kateri tabor bo v tej borbi zmagal.

ITALIJA VARČUJE TUDI NA ZABAVAH.

Po statistikah, ki so pravkar izšle, je izdal povprečen italijanski državljan l. 1937. za zabave samo okoli 40 dinarjev in našim denarjem. Pa še od tega odpada največ na kino. Po kinu se Italijan najbolj zanima za opere in šele nato za opere in koncerte. Otroci se zelo zanimajo za lutkovna gledališča. Tudi izdatki za športne prireditve so precejšnji. Najbolj so vlekli avtomobilske in motociklistične dirke, nato pa boks in konjske dirke. Nogomet je v statistikah na zadnjem mestu. Prepoved mnogih ameriških filmov pa je popularnost kinematografa znatno znižala, zvišalo pa se je zato zanimanje za gledališče.

ZDRAVA POLITIKA.

V nekem angleškem mestu sta izhajala dva dnevnika. Lastnik in »izdajatelj obeh je bil eden in isti človek. Čudno pri tem pa je bilo, da je bil prvi časniki usmerjen v strogem konservativnem duhu, drugi pa je bil odločen pristal Labour Party, in lastnik je sam pisal uvodnike za oba lista. Tako se je dogajalo, da je enega dne izšel v enem listu članek, povečujoč do nebes Labour Party, drugega dne pa se je pojavil v drugem listu članek, ki je veohemntno in skrajno ostro napadal vodnik prvega. — Nekoč je neki znane-ec zaupno vprašal lastnika obeh listov: »To bi mi pa že lahko povedali, h kateri stranki prav za prav spadate, k Labour Party ali h konservativni!« »Teza vam pa za sedaj še ne morem povedati,« je odgovoril vprašani. »To bo odvisno od tega, kateri dnevnik se bo dal držal.«

KRASOTICE V OAZAH.

Gospa Leo d'Erlangerjeva iz Londona je nedavno izjavila da je odkrila najlepše ženge sveta sredi Sahare, pri Tuaregih v Hoggaru, v južnem delu velike puščave. Gospa je odšla z dvema tovariščama na pustolovsko potovanje z avtom preko Sahare od bregov Sredozemskega morja tja do Timbuktu. »Žene Tuaregov v Hoggaru so res najlepše na svetu tudi po merilih zapadnoevropskega pojmovanja lepote,« izjavlja gospa Leo, ki je sama zelo lepa. »So tudi najsamostojnejše, najmanj odvisne žene na svetu. Izbirajo si same moža in se lahko razidejo z njim kadar koli; izjaviti morajo le, da se vra-

čajo k materi. Kljub temu — ali pa vprav zato — so ločtve zakonov tu zelo redke.« Po ugotovitvah, do katerih je gospa prišla na podlagi ustnega izročila, so lepote v Hoggaru potomke križarjev, ki so ostali v Afriki in se pomešali z domorodnim prebivalstvom.

× **Casnik kot poročni dar.** V Nemčiji je že od jeseni 1936. navada, da magistratni uradniki izročijo takoj po izvršeni poroki novoporočencema listino, na podlagi katere lahko brezplačno prejmeta mesec dni poljubnem nemški dnevnik. To je dar izdajateljev nemških listov. Na ta način so dobili novoporočenci že 1 in pol milijona takih brezplačnih listov, ali z drugimi besedami 50 milijonov številskih časopisov. In izkazalo se je, da je veliko število obdarovanih naročilo list tudi naprej. S to akcijo so začeli tudi že v bivši Avstriji in na Sudetskem ozemlju.

× **Še je na svetu romantika!** Pred tremi leti je neki mladi Dunajčan napisal ljubeznostno pesem, se pod njo podpisal, pristavil svoj naslov, jo vtaknil v steklenico in jo zaprlo spustil po Donavi. Romantična usoda je hotela, da pride steklenica v roke mladega romunskega dekleta, ki jo je odprla in prebrala pesem. Odtlej se je začelo med mladima človekoma dopisovanje in preko pisem je prišlo do ljubezni. Zdaj je mladi Dunajčan odpotoval v Romunijo, da zasnuje dekletu, s katerim se je tako nenavadno način spoznal.

× **Z nogami je natipkal svojo pesem** 10-letni deček v Angliji, ki je bolan že od rojstva in se namesto rok poslužuje samo desne noge za pisanje. Prejšnji teden je napisal pesem, ki jo bodo recitali v radiu. Pesem pa je dečko natipkal na pisalnem stroju z — nogami. V njej je

izrazil znane otroške občutke ker morajo otroci tako zgodaj na postelo.

× **Veliki filozof Descartes** je rad dobro jedel. Nekoč je bil pri njem v gostih Duraški vojevoda, ki je vzklivil pri pogledu na bogato obloženo mizo: »Kaj vidim, tudi filozofi cenijo užitek tega sveta?« — Descartes pa je smehljaje odgovoril: »Zakaj pa ne? Ali mislite, da je narava ustvarila zemeljske dobrine samo za neumne?«

× **Technika transfuzije krvi.** Transfuzija je možna na več načinov, toda vsi imajo isti namen: kri zdravega človeka se prenasa v vene bolnega s pomočjo posebnih aparatov. Pri »preplivanju« krvi iz enega telesa v drugega ležita oba drug zraven drugega, samo da v obrnjenem položaju. Najvznejše pri tem postopku je, da se prepreči strjenje krvi. Kakor je znano, se kri zgoščuje, kadar pride v stik z zrakom.

× **Harry Baur bo igral Balzaca.** Letošnja pomlad začne H. Baur posnemati film »Tujka v Parizu«, ki je zanj napisal scenarijo znani francoski pisatelj Paul Morand. Film bo prikazoval življenje romanopisca Balzaca. ki ga bo igral Baur.

× **Repe so pojedli drug drugemu** lačni divji konji v planinskih predelih južne Amerike, ki jih je velik sneg zatrpal za deset dni, tako da niso mogli priti do nobene hrane.

Tako se pa spet ne mudil!

Ko je nacionalni ekonom Bücher v nekem predavanju omenil, da je v Ameriki veliko več mož kakor žena, in je šaljivo dodal, da zato priporoča obsedelim damam, naj odpotojujej prej ko mogoče v Ameriko, je nekaj občutljivih gospa ogorčeno zapustilo dvorano. Znanstvenik pa je za njimi zaklical: »Toda moje ljube gospe, tako nemudoma pa tudi ni treba odpotovati tja!«

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 nar. nalaganja orisovalna za te oglase je dan 6.— Drazbe orisilic dopolnjevanje in zornovalni oglasji dan 1.— na besedi Nalaganja za zvezek za te oglase je dan 18.— Delelo slikane besede se računalo dvojni Oglasni davek za enkratno objavo znaša dan 2.— Zaveza za male oglase se plačuje takoj pri naročilu odjema, če je vnosila v pisno skadal z naročilom ali pa ob nakilu olozilo na Čehovalni račun št. 11.400 Za vse oglasne odgovore glede malih oglasov se mora orloziti znanost na 3 dni

Razno

MASKE
se poceni izposajalo. Sodna ul. 23. Kervina. Pri vežnih vratih pozvoniti. 1221

RADI POTREBE KAPITALA
iščem družabnika k uspeva-jem obrti. Dopise na oglasni oddelek »Večernika« pod »Do bor zaslužek«. 1222

KDOR MI PRESKRBI
soba na delu v bližnji Ma-rihora dobi posojilo 10.000. Pomdoba na upravo pod »Bližina Maribora«. 1223

HALO! — HALO!
Izlet v »Triglav« v nedeljo, 19. februarja. Sp. Sv. Kungo-za predstava veselice. Bot-nato založna kuhinja in spe-cialiteta vin Banovinske kle-ti v Svelini. Gostilničar Fi-folt. 1226

Posesi
HIŠO
enonadstropno, z velikim eno nadstropnim dvoriščnim poslojem v Mariboru ob dravnem mostu, pripravno za obrt ali manjšo industrijo, prodam za dan 310.000. Dopis na upravo lista pod »Dravski most«. 1239

Kupim
MIZARSKI SKOBELNIK
v doberem stanju kupim. Po-nudba na upravo »Večernika« pod »Skobelnik«. 1229

Prodram
PRODRAM PLETILNI STROJ
in gramofon. Meljski hrib 31. 1186

Popinoma novo še nerabljeno.
MOŠKO KOLO
prodam po ugodni ceni radi odpotovanja. Petelinšek, klepar. Slovenska ul. 28, Maribor. 1225

Na prodaj
3 - DELNA OMARA
z ogledalom in kompletno po-stela. Tezno, Solska ul. 1238

Sobo odda
SONČNO SOBO
oddam s 1. marcem z vso oskrbo ali brez. Lorhekova 3, Vide, Nova vas. 1228

Stanovanje
Veliko, suho
STANOVANJE
oddam za dan 250.—, veliko prazno sobo in kabinet za dan 150.—. Dr. Verstovškova ul. 17. Pobrežje. 1220

Stanovanje
soba in kuhinja se odda 1. marca, Tezno, Malstrova 1, pri postajališču. 1231

Službo dobi

UČENKO
za čevl. vz. dele sprejeml. Dam oskrbo. Gregorc. Aleksandrova 55. 1230

SLUŽKINJA
pridna in poštena, katara tu-di samostojna kular, se sprej-me k mali družini. Vprašati v trgovini Batel. Aleksandrova c. 26. 1232

DOBRA FRIZERKA
se sprejme. Denk. Tezno pri Mariboru. 1233

SLUŽKINJA ZA VSE
Katera je bila že v boljši hi-ši in zna nekaj kuhati, se išče Cankarjeva 14, pri ličje, vrata 3. 1241

FRIZERKA
vešča vodi in želez. onduča čije, dobi s'ano službo. Na-slov v upravi lista. 1242

Širite »Večernik«

†

Zalostnim srcem javljamo vsem prijateljem in znancom tužno vest, da je 15. II. ob 16. uri v splošni bolnišnici po dolgi bolezni, previdna s sv. zakramenti, v Bogu zaspala gospa

Doles Antonija

soproga železničarja v p.

Pogreb blagopokojne bo 17. II. ob 16.30. uri iz mestnega pokopališča na Pobrežju. Maša zadušnica se bo brala v soboto, 18. t. m., ob 7. uri zjutraj v magdalenski cerkvi. Maribor, 16. februarja 1939.

Zaujoči soprog Joško, Mimi, hčerka, Lojze Verdikov, zet in Dušan, vnuk.

Zastopnik: inž. C. R. LUCKMANN
Maribor, Pr. Šerbova ulica 4

PARKETE

HRASTOVE, BUKOVE ter JAVORJEVE v vseh merah nudi in polaga

po strokovno izvezoanih polagalcih

REMEC-Čo., KAMNIK-DUPLICA

Zastopnik: inž. C. R. LUCKMANN
Maribor, Pr. Šerbova ulica 4